

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár polt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézervény-

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, október 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nem szünik meg az aradi árvaház.
- Hol van Abdul Hamid?
- Az agyonlőtt urilány.
- Hol lesz az aradi tereplovagló verseny.
- Törökország háborút üzent.
- Udvari tanácsos utcai kalandja.
- Viharok a színészegyesület közgyűlésén.
- Akik nem mennek háboruba.
- A vérbaj áldozatai.
- Az új gyógyszerész kérelme.
- Tarkaságok.

Törökország támad.

Arad, október 17.

A tripoliszi háboruból fölszabadult erőt sietve használja ki Törökország. Ma utasította a félhold kormánya a csapatokat, hogy törjenek be Szerbiába és Bulgáriába. Görögországra még nem szól a parancs, vagy mert a görögökkel még megegyezhetnek, vagy pedig azért, mert a hellén félsziget foglalkoztatása az afrikai vizekről hazatérő hadihajók hivatása lesz.

Ezzel a háboru, amelynek a montenegrói csapatokkal vívott apró csatározások, a szerb-török határon történt összeütközések csak az előjátékát adták, a döntő eseményekhez jutott. Meglepetésnek nem jött a török előnyomulás parancsa. A béke kilátásait a diplomata rég eltemették; mikor az ellenséges lábra jutott államok követői csomagoltak, még beszéltek bizonyos halvány reményről új üzenetváltásokról, de kétségtelessé vált, hogy a nagy vérontásnak be kell következni.

Törökország tehát le akar számolni a négyes entente-tal. Válaszából, amelyet a nagyhatalmak fölhívására küldött, mintha ez a kifakadás ütött volna ki: „Annyira

még nem jutottam, hogy az apró szomszédaim üssék az orrukat az én belső dolgaimba, diktáljanak abban, hogy mit tegyek és hogy ellenőrködjenek a nyakamon?” Veszett háboru után, amely azonban a hadseregét ki nem merítette, vonul föl a nagy harcra. Évtizediken át a pusztulásra rendelt világrészt tekintették benne, — most meglátszik, hogy mennyi életerőnek tudja jelét adni.

Európa elkészült már ennek a háborúnak eshetőségére s ha sok dologban érzékenyen hatnak is a háboru következményei, a döntő események hírére talán némi megkönnyebbülés fogadja. Minél korábban kezdik meg a háborut, annál hamarabb lesz vége, — ez az első vigasztalódás. E szempontból az első nagy csaták híre, ha emberáldozatot jelent is, megnyugtatóbb annál az izgalmas huza-vonánál, amely a Balkán kérdésben hetek óta rázza a börzék idegeit. Azonfelül valószínűnek tartják, hogy a nagyhatalmakban, a melyek a háboru kitörése előtt nem tudtak egységes és fordulatot hozó megállapodásra jutni, az első nagy ütközet vérszagára megmozdul a lelkiismeret. Franciaország már erre az alkalomra tartogatja is a nemzetközi konferencia eszméjét, amely az ágyudörgések háttérére mellett talán több visszhangra fog találni.

És végre is, gondolják sokan, a Balkán nagy, örökös lázat és bizonytalanságot terjesztő sebének ki kell fakadni. Szomorú, hogy ép mi vagyunk ennek a szemtanúi, még pedig olyan szemtanúk, akik nem egész közömbösen nézzük és várjuk az eseményeket, de végre is történni fog valami, ami talán évtizedekre megint nyugalmat szerez. A török elveri a négyes szövetséget, vagy pedig ezek a törököt, az

utóbbi esetben ez megadja a reformokat, szóval, végül csak más lesz a helyzet, mint a minő eddig volt lenn, a népek tüzfészkében.

Mindez jó lenne, az okoskodásban lenne vigasztaló, ha egész bizonyosra vehetnők, hogy a háboru csak a négy állam, meg a török között fog maradni. Ma még mindig biztosnak látszik ez, és szinte mindennap új, és új tüntető jeleit produkálják a nagyhatalmak egyforma gondolkodás módjának, s ama föltett szándékának, hogy a háboru az eddigi korlátokon át ne csaphasson. Azonban ép a háboruban nem lehet semmit se biztosan tudni, föltétlenül megjövendőlni és szentül hinni. Ez a bizonytalanság teszi aggodalmassá a balkáni háborut, és ad gondot különösen nekünk, akik a megindult háboru közvetlen szomszédai vagyunk.

A háboru sorsát nem a szimpátia dönti el, de az igazság kedvéért meg lehet állapítani, hogy a rokonszenv nemcsak Magyarországon, de Európa tulnyomó részén Törökország mellett van. Ez a szimpátia eléggé érthető, sőt indokolt is. A kulturálmok semmiesetre se nézhetik jó szemmel, hogy négy kis ország, amelynek még az anyagi és szellemi megerősödésen kellene dolgoznia, amelynek minden anyagi erőforrását arra kellene használnia, hogy valamivel közelebb jussanak középeurópához, — ezek, töméntelen áldozattal és kockázattal, fejlődésük eddigi termésén keresztül taposva, háborut kezdenek; háborut, amelynek első rugója kétségtelenül a hatalmat játszás, az elbizakodottság, amelylyel Törökországot engedelmességre akarták kényszeríteni. Mindaddig, amíg ebben nem valamely hátukmögötti nagyhatalom szándékát és megbizását nem végzik, — ez a hábo-

A budai várkastélyban.

Irta: Móricz Pál.

A királyi palota homlokzatára fénysáv bokrétaikat tüzdöl a napsugár. Valahol a kert zugolyában kaszát kalapálnak a kaszások. A macarak csicskerelésén kívül a kaszapengék csattogása az egyedüli zaj. Már ide nem hallatszanak föl az ifju eróktől lüktető főváros nyers élethangjai. Az ifju életnek csupán felvert pora látszik ide, midőn ké-kesszürkén felhőzzenek a pesti oldal tornyai, kupolái körül.

Füvek, virágok, százzsin zöld lombok lengtegit illatából elegyült édes fűszerek mámorosítják a tüdőt. Az egyik lócán molnárszürke ruhás rokkant katona előrehajtott fejével mereng a mélységbe. A Duna hőmpölygő hullámain kecsesen himbálódzanak a gőzhajócskák... A mélységből valjon milyen álmaít idézgeti a mozdulatlanul merengő invalidus katona? Az elmaradt hadidicsőség őrtüzei, vagy az elszakadt családi tűzhely mécsese pislognak-e feléje?

Léptem alatt nyiszorog a zuzott kavics. Lám, a csodaszép tökéletességig rendezett fejedelmi kertben is támadnak merészen kellemetlenkedő hangok. A főhomlokzat feljárománál sátoros lombjával hiába hajtogat, suhogásával andalítóan hiába beszélget hozzám a két királyilag büszke, hatal-

mas gesztenyefa, midőn a törekvő császári zsoldos Szavoja herceg, a diadalmas idegenvezér gögöson, kevélyen hivalkodó lovasszobrára feltekintek. Mintha lelkebben is zuzott kavicsok nyiszorognának?...

Marsalbotjával gögöson csap az ifju, erős magyarérettel, előretörékvési vágyaktól lüktető, duzzadt pesti oldalra, — a buzakalászos magyar róna felé... Merveven kihuzott tagjain a dudoros lovagesizmáktól fel tallus kalpagjaig puffatag, pöf-feteg minden vonás. Duzmadt, szélescsontu arcán, megfagyott agyarkodó tekintetén nem az országszabadítót, hanem országhódítót, a császári uráért mindenre kész zsoldos generálist látom én! Az a köbilincsekbe vert két bus, meztelen török katona hátracsavart, lekötött izmos karjával, mintha csak a hü magyar népet, az áldozatul oly sokszor vérpiacra vitt, a császári főemberektől soha igaz értéke szerint meg nem becsült magyar vitézséget jelképezné a kevély lovas-szobor lábainál?

Petneházy! S ti véreteket a visszavított Budavár bástyafokán ezrével hullajtó magyar katonák, hol vagytok?... Ó, nem a porladó csontokat keresgetem én. Hiszen a magyar katonák sírján legszebb ékesség a vadvirág, melyet a természet oly pazar pompával fakaszt földünkön! A magyar király kertjében valamelyes szerény, érc-

beöntött emléket keresem én a magyar katonának, magyar vitézségnek.

Hiába nézdegelek. Szökőkutak medencéinek perémjén csodavadat, csodahalat, szörnyfókat talállok bokrosan. Magyar vitézek szobrát sehol!

E kastély építettői, e kastély díszítői mintha csak szándékosan mellőztek volna el minden olyan jelet, jelképet, mely a vendégkirályt magyar dicsőségre, magyar vitézségre emlékeztethetné?

Oldalkapucskán, más kíváncsiak után, kifelé indulok a királyi kertből. Régi tanítások jutnak eszembe. Szinte szemem előtt fehérlik a meszelt falusi iskola. S mintha csak tanító Tóth Mihály uram duruzsolna fülembé régi történeteket Budavár multjából? Az emlékezés himes pillangói édes virágmézzel rajzanak felém. Már hiában is begyeskedik előttem egy sárgapitykés császári darabantestőr drékövén a hagyományos rézképi sással, engemet a korai tanult magyar történelem felbukkanó emlékei sodornak tovább...

Mátyás király várpalotája ugyanitt állott. Mátyás király bajnokai itt törték lándzsát lovagi hírnévért, dali szívhölygyeik selymes pillantásáért. A világhíres Korvinák könyvtárában itt buvárkodtak a tudósok. Fehérpiros udvarhölygyek itt andalogtak a varázssos szavú olaszmuзикán. A törökök,

rura való provokálás színét viseli magán és ezt akkor is el kell itélni, ha futó, vagy tartós sikerei lesznek.

Most azonban már nem a közvélemény helyeslésén, vagy perhorreskálásán, s még csak a natalmak viselkedésén sem mulik a dolog. Átveszi az események irányítását a fegyver, amely ezuttal alighanem a legkegyetlenebb, legvadabb mérszárlások esz-keze lesz.

Az agyonlőtt urilány.

— Figus Albertet fölmentette a törvényszék. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Tavaly karácsonykor végzetes szerencsétlenség történt Figus Albert volt aradi, jelenleg szatmári városi főszámvevő családjában. Figus egyik szobában a karácsonyfával foglalatzkodott s ez alatt a szomszéd szobában a 15 éves Figus Albert a hugával, a 14 éves Irénkével játszadozott. A fiu az spja vadászfegyverét forgatta és véletlenül homlokán lötte a hugát, aki azonnal meghalt.

Az apát és fiát gondatlanságból eredő emberölés vétségével vádolta meg az aradi királyi ügyészség. Ma volt ez ügyben a főtárgyalás a törvényszéken. A vád az volt Figus ellen, hogy töltött fegyverét könnyen hozzá férhető helyen tartotta, a fiut pedig azért vádolta meg az ügyész, mert agyonlőtte a testvérét. A mai tárgyaláson Köller János táblabíró elnökölt. A vádat Ficker Károly dr. ügyész képviselte. Figus Albert védő nélkül jelent meg, a fiatalokor ifju Figus Albert részére Grosz Aladár dr.-t rendelték ki védőnek.

Figus Albert nem ismeri el bűnösségét. Nem tudja elképzelni, hogyan került a töltény a fegyverbe. 1911-ben egyetlenegyszer volt vadászaton egyik barátja kérésére, aki új vadászfegyverét akarta kipróbálni. A vadászat a szörnyű eset előtt három héttel történt, azonban ő a töltényt hazatérte után kiszedte a fegyverből és elzárta a fiókjába. Más patron nem volt a házban, ha csak az előző évről nem maradt valahol. Lehetséges, hogy a költözéskor került elő valahonnan patron és vagy a család, vagy a gyerekeknek egyik pajtása megtalálta és tette a fegyverbe. Soha el nem mulasztotta megnézni, hogy van-e töltény a puskában. Rettenetes, hogy míg előző években járt vadászni, egyetlenegyszer sem maradt megtöltve a

németek, csehek hódoló küldöttségét ugyanitt fogadta igazságos Mátyás király, akinek legalább nem hiába kerestem a szobrát.

Fehérlelkű becsületes magyar tanító, te ugyan nem ilyen mesetörténetbeli figurának magyarázta törökverő Mátyást! A te előadásod szerint: nyögte Mátyás zord hadát Bécsnek büszke vára — is!

— Habt acht! — harsant felém az idegen komandó a főúrságtól. S míg bent a várormánál a császári hatalom zsoldos hercegi vezére most is zord komoran, érzéketlen sőtét göggel, lóhátról fenyegeti a rejtelmes néperőktől gazdag, pihenő tengerként felséges magyar alföldi rónát, — Mátyás királyunk diszkutfiguraként merészkedő szobra — a költészet világában élő udvari bolond, túlkívuló vadászok, szép Ilonka és a pástraterített szarvas, vihnyákoló kopók, regés csoportjával — kint a kapufélfánál jelképezi nemzeti bírodalmunk, történelmünk letűnt régi dicsőségét.

A távolból, mint ezüstszárnnyu zengő madárkák szögdölnék, szállósnak az őrség felváltására közeledő katonaság fuvós zenekarának melódiái.

— Habt acht!

Valami mélységes fájdalom szuródik szívembe... A magyar király nyitott ablaku vendégszobáiban — a magyar földről — csupán az a muló gyöngéd illat lengedezik fel, mely a tegnap kasszál pázeiok bucsusóhajtásaként támad harmathullajtó hajnalokon!

fegyver, 1911-ben pedig, amikor először és utoljára vett részt a vadászaton, akkor történt meg az a szerencsétlenség. Nem tudja magyarázatát adni a dolognak.

Ezután a fiu mondta el a tragikus eset lefolyását. — Nagyon untam magam, bementem hát apám szobájába és leemeltem a fegyvert. Máskor is szoktam vele játszani, mert soba sem volt megtöltve. Gyanútacul célbavettem Irénkét. — Most meghalsz — mondtam tréfálva és meg buztam a ravaszt. A fegyver elkült!

Elnök: Miért nem bízted meg a puskát, mikor levetted!

Ifj. Figus Albert: Sohasem volt megtöltve. Máskor is szoktam így tréfálni. Egy héttel előbb a kezemben volt, el is csattantottam, de nem sült el. Egészen biztos voltam, hogy üres.

Rejtély maradt tehát, hogy a halálhozó sekrét hogyan került a fegyvercsőbe. Ezután Pozsgay István dr. és Auszterweil László dr. törvényszéki orvosszakértők tették meg jelentésüket a halál okáról.

Ficker Károly dr. vádbeszéde után s a hivatalból kirendelt védő védőbeszéde után a bíróság tanácskozássra vonult vissza. A bíróság Ifj. Figus Albertet bűnösnek mondotta ki, azonban a büntető novella értelmében csak dorgálásra ítélte, id. Figus Albertet azonban az ellene emelt vád alól fölmentette.

Hol van Abdul Hamid?

— Az exszultán elszállítása. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, október 17.

Táviratok érkeznek, melyek szerint Konstantinápolyból Abdul Hamidot már vasárnap szállították át a Szaloniki mellett levő Alatin villából Konstantinápolyba. Mar előző estére minden be volt csomagolva az Alatin villában, amit a volt szultán magával vihetett. Abdul Hamidnak jelenleg tizenhárom hölgye van, akik szintén utra készen várták a vasárnapot. Az utazás előtt való éjjel nagy katonai csapat őrködött a villára és környékét teljesen elzárták.

A volt szultánt és kíséretét vasárnap korán reggel csukott batárral vitték a Szaloniki állomáshoz, melyet ez alkalomra szintén nagy katonai csapat zárt el. A pályaudvaron készen várt a különvonat, amelyben öt kocsi volt. Az első két kocsiban a podgyászt helyezték el, a harmadik kocsiban katonaság volt, a negyedikben a padisah foglalt helyet a hölgyeivel, az utolsó kocsiban szintén katonaság volt. Amint Abdul Hamid és hölgyei a kocsiban helyet foglaltak, azonnal elindult a vonat.

Az egész utvonalat, amelyen a vonat a török fővárosba ment, nagyszámu katonaság és csendőrség tartotta megszállva. A volt szultán az egész uton hölgyeivel szórakozott és egyszer sem vontaszét az ablak függönyét, hogy kitekintsen. A vonatot úgy irányították, hogy éjszaka érkezett meg Konstantinápolyba. A török főváros lakossága már régen nyugalomra tért és nem is tudta, hogy milyen érdekes vendég érkezik. A pályaudvar, valamint a volt szultán új hajlékáig vivő utak meg voltak rakva katonákkal.

Amint a vonat befutott a pályaudvarba, előlépett Aziz ezredes, hogy a kormány képviselőiben Abdul Hamidot új lakásába kalauzolja. Az ezredes tisztelgett a volt szultánnál, majd vele együtt a katonák sorfala közt a pályaudvar előtt várakozó csukott udvari fogatokhoz ment. Az első kocsiban az ezredes foglalt helyet a szultánnal, hat kocsiban pedig a hölgyek helyezkedtek el. Azután megindult a menet gyors ügétésben a Beglerbég palotába.

Abdul Hamidot kimerítette az utazás s megérkezése után azonnal nyugalomra tért. Őrizetere az Alatin-villa kipróbált őrségét hozták el. Abdul Hamid különben nem sokáig marad a török fővárosban, mert a kormánynak az a szándéka, hogy Brusszába internálja állandó tartózkodásra.

Ezzel a jelentéssel szemben egy másik konstantinápolyi jelentés csak mint jövő dologról beszél a volt szultán elszállításáról. E szerint valóban vissza fogják szállítani Abdul Hamid volt szultánt a háboru kitörése után. A volt szultánt a Csiragan palota romjai közelében levő egyik tengerparti palotában fogják elhelyezni.

Abdul Hamid szultánnak a Boszporusz mellé internálása azért vált szükségessé, mert a porta értesülései szerint az albánok előkészületeket tettek arra, hogy az ex-szultánt Szalonikiból elrabolják és Görögországba viszik. — Ellenőrizhetetlen hírek szerint a Csiragan palotába szállított Abdul Hamid magán vagyonaiból három millió fontot ajándékozott a török hadsereg számára.

Nem szűnik meg az aradi árvaház.

— A mai döntés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Arad város polgárait kinosan érintette a szeptóiban a legutóbbi napokban megjelent az a hír, hogy Kilenyi János főszámvevő előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben az árvaház radikális reformjának régóta lappangó kérdését ismét felszínre vetette azzal kapcsolatban, hogy a gazdasági szék azt javasolta: szüntesse meg a tanács az árvák élelmezésének házi rendszerét és adja vállalatba. A főszámvevő a maga részéről ennek a javaslatnak mellőzését kérte és azt proponálta, hogy a város szüntesse meg teljesen a mai árvanevelés rendszerét, használja fel az árvaház épületét más megfelelő célra, az árvákat pedig ép úgy, mint az állam a maga elhagyottá nyilvánított és lelenygyermekkeit, helyezze el a nekik „megfelelő milióben” és nevelje oly életfeladatokra, amelyek az ő származásuknak meg is felelnek.

Az árvaház igazgató-választmánya ma délután tartott ülésében egyhangulag tiltakozott eme „szivtelen és lélek nélküli” prozódzió ellen, mint a hogy azt Mülek Lajos dr. bizottsági tag jellemezte és Varjassy Lajos polgármester indítványára több megleghangu felszólalás után úgy határozott, hogy az árvaházat fenntartja, de annak adminisztrációját célszerűvé teszi, szervezetét praktikusabb alapokra helyezi és ezért a törvényhatósági bizottságtól azt kéri, hogy rendelkezze az árvaházi szabályrendelet megváltoztatásáról. Nem is volt ez másképpen várható az igazgató választmánytól, mert mint azt az Aradi Közlöny kifejtette, nem helyezkedhetik szembe a város közönsége ama nemes intenciókkal, amelyeknek az árvaház létezését köszöni és a polgárság feladata nem lehet az, hogy egy humanitárius intézményt megszüntessen, hanem okos gazdálkodással tovább fejleszteni kötelessége.

Az ülésen az igazgató választmányának majdnem valamennyi tagja megjelent és mielőtt még Varjassy Lajos polgármester megnyitotta volna hivatalosan a tanácskozást, a beszélgetésekből határozottan kialakult az az egységes vélemény, hogy nem lehet és nem szabad a törvényhatóság elé lépni az árvaház megszüntetésének gondolatával, mert a város méltán hívna ki maga ellen minden érző szívű ember legerősebb kritikáját.

Miután Balázs Ferenc árvaházi igazgató be-terjesztette több adminisztrációs ügyre vonatkozó előterjesztését és ismertette a jövő év első negyedének költségvetését, amely szerint 8126 korona a három havi szükséglet, amelyben 23 árva és 11 alkalmazott látandó el, Mülek Lajos ennek kapcsán a következőket mondotta:

— A ház mai kezelése nem reális és nem is maradhat meg azon az alapon, amelyen van. Drága a nevelés és nem éri el a célját, amely az lenne, hogy a szegény, vagy árva gyermek találjon otthon a város nemesen érző polgárainak áldozatkészségéből emelt intézetben. Nem szabad összetéveszteni az árva nevelést a leleny gyermek ellátásával, mert ez utóbbi rendszert barbárnak tartja, azonban most ezzel nem is akar foglalkozni.

Az árvaház célja az, hogy a praktikus életnek nevelje a gyermekeket és ezt minden áron el kell érniük. Minden erejével tiltakozik az ellen,

hogy az árvaházat megszüntesse a város, mert ez se nem igazságos, de se nem jogos, mert az alapítványok intencióját az idők végélelénig tisztelni kell. Ha ezt nem így tennék, mi jönnék léphetünk fel követeléssel és hogyan kerhetjük, hogy alapítványokat tegyenek? Ki kell mondani határozottan, hogy az árvaház árvaház marad, de egyszer mind konstatálnunk kell, hogy a gazdasági rend szor rossz és sohasem volt ő e'ötte szimpatikus. Olyan árvaház, mely 23 gyermeket 11 személylyel adminisztrál, jó nem lehet. Az ott elhelyezett gyermekeket az élet nyomorúságával való küzdelemre, de nem a fényűzésre kell nevelni és ezt elérhetjük anélkül, hogy a város nevelését tulajdonosan megterheljük, hogy az árvaházat benépesítsük, az adminisztrációt pedig más alapokra fektetjük.

Általános helyeslés fogadták Műleknek az árvaház ügyét melegen felkaroló szavait, de még osztatlanabb volt a tetszés, amikor utána *Varjassy* Lajos polgármester ismertette Kilényi János főszámvevőnek lapunkban már nagy részletességgel közölt és az árvaház felosztását javasoló előterjesztését, a következőket mondotta:

— Sohasem nyilatkoztam és nem is nyilatkozom az árvaház megszüntetése mellett, hanem csak azt kívánom és kívánom hangsúlyozni, hogy a mai gazdálkodás nem felel meg a célnak. — Az árvaház szabályzat 8ik szakasza szerint a legegyszerűbben, a legtakarékosabban eszközendő az ellátás. Házilag maguk a gyermekek lássák el szükségleteiket, külföldön jártamban láttam, hogy az árvák az intézetekben oly egyszerűen élnek, mint később az életben. Cselédség nincs, gondnok és gondnoknő teljesít mindent, akik mellett 14 éven felüli leánygyermekek mosnak, surolnak és ezért még két évi árvaházi nevelésben részesülnek. Nem megszüntetni kérem az árvaházat, hanem egyszerűen átalakítani. Nem engedek hozzányilni ahhoz a pietáshoz, amellyel ama polgárok iránt tartozunk, akik ezt a humánus intézményt alapították. Nem is akarom én azt megbolygatni, de azt hiszem, nem vétünk az ő emlékek ellen, ha átalakítjuk.

— Ami az épületet magát illeti, lehet, hogy a kormány a költségvetésébe beállított és rendőrlaktanyák építésére szánt négy millióból megveszi az árvaházat és akkor több helyen is lehetne építeni Aradon árvaházakat. De ez csak egy felvetett eszme legyen, amelynek megvalósításához nem akarok ragaszkodni, azonban javasolom, hogy a bizottság fogadja el a gazdasági szék előterjesztését és próbaképpen adja vállalatba az élelmezést és akkor époló olosón fogjuk ellátni az árváinkat, mintahogy a polgári menház és a konviktus a maga ellátottjait. A törvényhatósági bizottságot keressük meg, hogy küldjön ki bizottságot az árvaházi szabályrendelet átalakítására és ez a bizottság 60 vagy 90 nap alatt tegyen jelentést a közgyűlésnek.

Ugyanilyen nemes céllal emelt szót az árvaház fenntartása mellett *Nemess* Zsigmond dr., aki nagy hibának tartja, hogy az utóbbi években mindenáron diszkreditálni akarták az árvaházi intézményt ahelyett, hogy népszerűbbé tették volna és javítottak volna a sorsán. A város közönsége nem hoz valami túlnagy áldozatokat érte, mert az ingyen telken kívül alig adott valamit. Ha a társadalom érdeklődését föl tudják kelteni, akkor ismét népszerű lesz ez a humánus institúció, amelyre semmiféle áldozat nem lehet elég. Meggyőződött ő maga arról, hogy ott luxus-bereendezés nincs. Azon csodálkozik, hogy az árvák ellátása olyan horribilis összegbe kerül, míg a szülőárvaházban, amely mintaszerű intézmény, ugyan csak 23 gyermeket tartanak el és 600 korona évi költséggel nagyszerűen érik ott magukat. Nem barátja a vállalati élelmezésnek, mert 6 és 14 év közötti gyermekeknek jó ellátás, jó étel kell. A szülőárvaházra hivatkozik ismét, ahol minden jó embernek örömmel telik el a szíve, ha látja az árvák ebédelését gondnokokkal. Még ha drágább is lesz a házi kezelés, ennek fenntartását feltétlenül kívánja. *Határozottan tiltakozik az ellen, hogy az államnak adják el az árvaházat, sőt követeli, hogy onnan sürgősen telepítsék ki a fogyasztási hivatalt, mert az árvaház másé nem lehet, mint az árváké. Ha benépesítik, akkor a társadalom érdeklődése újra feléje fog fordulni és az árvaház fenntartásának kötelezettsége elől nem fog kitérni a város. El kell vetni a főszámvevői előterjesztést, mert nem vehetjük magunkra a világ megvetését. Apátlan, anyátlan árvákról van szó, akik*

szülői szeretet melegét sohasem élvezték és sohasem tudhatjuk, kiket sujt a sors keze és kiknek a gyermekei lesznek rákényszerítve arra, hogy az árvaházban nevelődjenek. Indítványozza, hogy az árvaházat még ez év folyamán népesítsék be, kezeletét szeressék át és ha drága is, meg van róla győződve, hogy a társadalom nem engedi ezt a nemes intézményt elmerülni.

Ujból felszólalt *Műlek* Lajos s ismételtén kérte az igazgató választmányt, hogy Kilényi javaslatát, amelyből szerinte hiányzik a szív és élet helyett halálba akarja kergetni a gyermekeket, vessék el. Az árvákat úgy kell nevelni, ahogy azt mindenütt szokás; nem szükséges egy sereg hivatalnok melléjük. Láttuk, mikor az aradi Nőegylet kezelésében volt, minimális költségekkel fenntartották és épen azért adták át a vagyonukat, mert azt hitték, hogy a város is ép úgy elfogja látni árváikat, mint azt ők tették.

Ezután *Balázs* igazgató adatokkal igazolta, hogy az árvaházi élelmezés sosem lépte túl a megengedett kereteket és ott pazarlásról beszélni nem lehet. A választmány ezután a polgármester javaslatát fogadta el és kimondotta, hogy *próba képen három hónapra az élelmezést vállalatba adja és a közgyűlést a szabályrendelet átdolgozására kéri.*

Hol lesz az aradi tereplovagló verseny.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Szombaton kezdődnek az Aradi Versenyegylet ez idei löversenyei. Az első két napon, szombaton és vasárnap a versenypályán futnak le 7—7 sik, akadály és gátverseny. Ezen a két napon a versenyek pontosan déli tizenkét órakor kezdődnek, hogy sötétség beállta előtt befejezések azok. A korai keletre való tekintettel a városi kávéház elől már délelőtt tizenegy órakor tíz percenként indulnak az autobuszok a versenyterre.

A versenyek harmadik napján, hétfőn a tereplovaglóverseny kerül sorra. Amint a szeptember harmadikán lejárt nevezések alkalmával közöltük, a tereplovagló versenyre harminckét nevezés történt. A nevezések a pótzárlatig még kétfővel szaporodtak. A verseny terepét tegnap állapította meg végleg az Aradi Versenyegylet igazgatósága és ma délelőtt közölték a terepet a versenyre jelentkezőkkel.

Az *Aradi Közlöny* már megírta, hogy az ötven kilométeres versenyt ezuttal a *Maros túlsó partjára* átvezető vonalon fogják belovagolni Temes megye területén. A terepnek ilyen kitézése jóval nehezebb lovasteljesítmény elé állítja a versenyzőket, mint az előző két esztendőben Ujpanátig, illetve Fakertig és vissza lovagolt terepverseny. A pontosan kitézett terep a következő: A versenyzők délelőtt kilenc órától kezdve a vasárnap délután megtartandó sorsolás szerinti sorrendben és tíz percenként a löversenyter tribünje elől indulnak és a *Fejszé-utca* sarkán kitézett zászlót jobbkéz felől hagyva a versenyterről a Maros felé lovagolnak. Az első ellenőrző állomás, amelyet érinteniök kell, a temesmegyei *Réthát* község. Hogy ide eljuthassanak, át kell kelni a Maroson. A terepkitézés szerint a Maros aradi töltésén lovagolhatnak a versenyzők az ujaradi hidig, azután Ujaradon keresztül az államvasutak töltését keresztezve vezet az ut *Réthát*ra.

A terep első része tehát igen súlyos feladat elé állítja a lovasokat. A Maros töltésén kisebb közökben a kocsik közlekedés ellen korlátok vannak felállítva, amelyeket sorba átugratni kockázatos vállalkozás. A töltés tövében a Maros partja árterület és most víz alatt áll. Ez a nehézség sok versenyzőt arra késztet, hogy más módot keressen a Maroson átkelésre, ami meg is van engedve. Vannak, akik utászok segítségével *kompon akarnak átkelni*, *Thomka* Zoltán százados pedig azzal a tervvel foglalkozik, hogy *átúsztatja a Marost*. — Ezenkívül is a terep következő öt kilométeres szakasza: az *ujaradi kövezett ut* kerülöt tesz szükségessé, mert a kövezet veszélyes a lovaknak. Valószínűleg Ujarad és Kisszentmiklós között lovagolnak tehát a rétháti ut felé a versenyzők.

*Réthát*on a templom előtt lesz az első ellenőrző állomás, ahol a 3. honvédhuszárezred tisztjei ellenőriznek. Itt megállás nélkül lovagolnak ke-

resztül a versenyzők és *Réthát*ól a temesvári vasuti töltést keresztezve a Maros felé lovagolnak vissza, a második ellenőrző állomásra, amelyet *Ujvingán*, *Óbodroggal* szemközt, a Maros temesi partján rendeznek be. *Réthát* és *Ujvinga* között ismét nehéz terepen kell lovagolni, mert az összes dűloutak keresztezik a két pont közti légvonalat, tehát az ut nagyrészt tarlókon, szántásokon, réteken keresztül kasul lovagolva és az igen nehéz helyeken kitérőket téve, elkanyarodva a rövidebb utirányból kell megtenni.

Ujvingán a 12. huszárezred tisztjeinek ellenőrzése mellett öt perc pihenőt tartanak a lovasok, a lovak hőmérsékét hivatalosan megméri és azután *Ujbodrogot*, *Zádorlakot* érintve a Marossal párhuzamos jó uton vissza Ujaradra, illetőleg onnan a versenyterre, ahová a katonai lövőtér és a temető közt felállított vörös zászló jelzi a lovaglás helyét. — A távolság a réthát ujingai részt légvonalban, a többi uton mérve negyvennyolc kilométer, de a versenyzők ennél jóval többet fognak az említett terepnehézségek miatt belovagolni. A versenyintézőség számítása szerint az utolsó indulókat délután egy óra tájban bocsáthatják utra és a versenyzők legkésőbb délután négyig célhoz érhetnek.

A versenyek második napján, vasárnap érdekes új versenyszámot illesztettek, mint megirtuk, a programba. A draghant-steep-chase, a falkavadásverseny ez, amelynek hatezer méteres távolságára harmincegy fevezés történt a tegnap esti nevezési zárlatig. A falkavadásversenyben résztvesznek a 12. huszárezredből: *Sassy-Dobray* István hadnagy, *Halmay* Barna hadnagy, *Zvolenszky* József főhadnagy, *Jant* Rudolf hadnagy (két lóval), *Jombart* Lajos főhadnagy, *Benedek* Géza hadnagy, *Molnár* Lajos főhadnagy (három lóval), *Herzig* Ottó őrnagy, *Lutsch* Imre zászlós, *Morvay* Ákos főhadnagy, *Szabó* Béla kapitány, *Láthe* Ferdinánd hadnagy, *Krausz* Kázmér hadnagy, *Bánffy* Jenő báró zászlós és *Strobl* Rudolf főhadnagy, továbbá *Rónay* Endre és *Bohus* István báró egyéves önkéntesek. — A 3. honvéd huszárezredből: *Thomka* Zoltán százados, *Wojnarovits* Imre hadnagy, *Kovács* Jenő főhadnagy, *Haszlinger* Ferenc hadnagy és *Kelemen* Zoltán hadnagy. — Az Aradon lovasiskolában levő 2. huszárezredbeli tisztek közül: *Keczer* László, *Szó* Lajos, *Pistel* Miksa hadnagyok és *Orczy* Elemér zászlós. — A 33. gyalogezredből *Doge* Béla zászlós. — Az egyedüli polgári nevező *Kintzig* János aradi földbírtokos.

A falkavadásversenyben a masteri tisztet egy idősebb magasrangú lovasiszt, esetleg maga *Károlyi* Gyula gróf, a Verseny-egylet elnöke fogja betölteni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az új gyógyszerész kérelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Három hónap előtt új gyógyszerész nyílt meg a Lipót- és Kápolna-utca sarkán: *Wajdits* György, aki a tizenegyedik aradi gyógyszerészre kapott jogot, itt nyitotta meg patikáját egy épen rendelkezésre álló és látszólag alkalmasnak talált üzlet-helyiségben. Az új gyógyszerész megkezdte működését, de rövid idő múlva *Wajdits* azzal a gondolattal kezdett foglalkozni, hogy máshová helyezze át a gyógyszerészert. A belügyminiszterhez intézett beadványában azt panaszolta, hogy *gyógyszerei a mostani helyiségben romlanak és így nagy kárt szenved*. Amikor ennek a jelenségnek az okát kutatta, rájött, hogy a ház nedves és különösen a pincében levő gyógyszereket, amelyek nagy tartályokban, hordókban állnak, teszi tönkre a talaj nedvessége. A gyógyszerész azután arra való hivatkozással, hogy azon a tájékon általában nedves a talaj és gyógyszerésznek megfelelő helyiség nincsen, a gyógytár áthelyezésére kért engedélyt.

A belügyminiszter elsősorban azt kívánta megállapítani, hogy a gyógyszerész panaszra hű képet ad-e a helyiségről és leírt *Varjassy* Lajos polgármesterhez, akit arra utasított, hogy az államépítészeti hivatal, tiszti főorvos, kerületi orvos és rendőrfőkapitány bevonásával vizsgálja meg *Wajdits* gyógyszerészert és a vizsgálat eredményéről tegyen jelentést.

Törökország háborút üzent.

Megkezdődt az általános balkáni háboru. — Török csapatok győzelmei. — Oroszország a háboru mellett.

Saját tudósítónktól. Arad, október 17.

Törökország nem várta be míg a Balkán szövetségben egyesült négy ország megüzeni neki a háborút, illetve míg teljesen befejezik a mozgósítást, ha nem is váratlanul, de eléggé meglepetésszerűen. A határozat elmagát az iniciatíva és hadat üzent. A török katonai tuleronek teleg meg az a lépés is, hogy az ozmán hadsereg támadásra kapott parancsot. Ezzel a kiszámíthatatlan következményü eseménynel egyidejüleg érkezik hirt Sassonov orosz külügyminiszter bukásának. A háborus párt kerekedett felül Oroszországban, és az osztrak, magyar monarchia el lehet készülv Oroszország beavatkozására a Balkánon.

Ma érkezett távirataink ezek:

Törökország hadüzenete.

— *Támádnak a szalland seregei.*

A nagy követek megegyeszer intervenáltak, de a porta elharította a békekísérletet. A hadügyminisztérium parancsot küldött a szerb és bolgár határ mentén összevont csapatok parancsnokaihoz, hogy azonnal kezdjek meg az ellenségeskedést és támadólag lépjenek fel.

Konstantinápoly, október 17. A főhadiszállásra parancs ment, hogy a csapatok azonnal nyomuljanak előre mindenütt, ahol ellenséget sejtene. A határokon, az őrházakban fényzőrokat állítottak fel, a társzekerekre magas póznákkal acetilén lámpákat erősítettek, hogy azonnal leheszen vinni egyik helyről a másikra. A török csapatok a határon több bandát szétverték.

Konstantinápoly, október 17. A belügyminiszter egy mai rendelete utasítja a városi rendőrségeket, hogy tartásuk szemmel a Konstantinápolyban élő szerbeket és bolgárokat, de a görög alattvalókat nem. Figyelemreméltó ez a rendelet azért is, mert a hadügyminiszter elrendelte a csapatok előnyomulását a szerb és bolgár határokon. A görög határ mentén azonban nem. Ez a hivatalos hadüzenet a szerb és bolgár alattvalóknak szól. A görög portának nem küldte el a portai jegyzéket.

Paris, október 17. Havas ügynökség jelentése: A porta a bolgár és szerb határon álló hadseregeknek parancsot adott az előnyomulásra. Ez azonban Görögországra nem vonatkozik.

Konstantinápoly, október 17. A portának az a jegyzéke, amelyet ma reggel tíz órakor kiadott, a következő: A bolgár-szerb jegyzék következtében ma Törökország belügyeibe való beavatkozást alkalmaz, valamint a két országnak mozgósítása és a napoként előforduló esatározások következtében a porta bár óhajtja a béke fenntartását, azt látja, hogy a béke egyrészt Törökország, másrészt Szerbia és Bulgária között immár lehetetlen.

A porta elhatározta, hogy Bulgária és Szerbia követeinek misszióját megszünteti és felszólítja a követeket, hogy vegyék át utlevelüket és a követségek személyzeleivel együtt az ottomán területet, a melyen gyorsan csak lehet hagynák el. Nematovic szerb követe ma elhatározta, hogy Bolgár követet még nem tudni, mikor utazik görög német kapott értesítést.

Szofia, október 17. Szerbia vasárnap, Bulgária határán kezd meg a támadást Törökország ellen. Látván a halogom ni konstinopoli

Konstantinápoly, október 17. A lapok értesülése szerint az ellenségeskedések a múlt éjtel a szerb és bolgár határon megkezdődtek. A háboru megindultnak tekinthető.

Atén, október 17. A török követ ma egész személyzetével elutazik és az irattárt a német követségnek adja át. Itt nagy az izgalom a diplomáciai viszony megszakítása miatt.

Konstantinápoly, október 17. Az erzesumi, erzhingiani és beihurti rendfőosztályok a török-orosz határon, melyre eddig a mozgósítást nem terjesztették ki, most megkapták a mozgósítás parancsot. A hadügyminiszter szombaton utazik Drinápolyba, hogy átvegye a főparancsnokságot. Hír szerint két török hadosztály érkezett Skutariba (Albánia). A csapat és lőszer szállományokat lázas sietséggel küldik a határra. Vidékről érkezett tartalékosok tömege lelkes tüntetés közben vonul végig a város utcáin.

Szalóniki, október 17. Ambár még nem történt meg Szerbia részéről a hadüzenet, mégis már több helyen véres összeütközés volt. Propojtől Miskováciig és Risztovációl Sipestyéig elkezdődött harc folyik.

Szofia, október 17. Várnát és Burgaszt aietve erősítik, mert török támadástól félnek.

Konstantinápoly, október 17. Ma este a kormány táviratilag értesítette a konstantinápolyi szerb követet, Nenadovicsot, hogy nyujtsa át a hadüzenetet Törökországnak. Szerbia az összes Belgrádban élő államok követeit értesítette a hadüzenetről.

Szofia, október 17. A holnapi nap folyamán hivatalosan megtörténik a hadüzenet.

Atén, október 17. A török követ már elutazott. A török alattvalók érdekelt a német nagykövet vette át.

Balgárd. A mai nap folyamán a határon több összetűzés volt a szerb és török csapatok között. Ideérkezett jelentések szerint kétszáz török és tíz szerb esett el. Kétszázegyven szerb megsebesült. A harc az egész határon folyik.

Jerffa. Ezer zsidó felszámolta szülőföldjét a török kormányának.

Török győzelmei montenegróiak felett. Több száz halott. Rossz élelmiszer.

Szalóniki, október 17. A török csapatok meghiusították a montenegróiaknak azt a kísérletét, hogy Skutari déli felől körülzáriák. A montenegróiak a Tarahos hegynél teljes vereséget szenvedtek és ezennél több embert elvesztettek. A törökök vesztesége viszonylagosan csekély.

Konstantinápoly, október 17. A Skutari bevételéről szóló hír valótlan. A montenegróiak azonnal felmondtak Skutari ostromáról. Mihelyt Essad baba parancsnokságával a török felszabadító csapatok megérkeztek. A törökök megtámadták a montenegróiakat, akik hatszáz halott veszteséggel kénytelenek voltak visszavonulni.

Konstantinápoly, október 17. A török seregek szétverték és a határon keresztül elkergették a montenegróiakat.

Konstantinápoly, október 17. A lapok szerint a törökök a montenegrói határon legutóbbi harcban egy montenegrói ágyút és nagy tömeg muníciót zsákmányoltak. A török csapatok Propojai körül győztek.

A Bizottság Varjassy polgármester elnöklése alatt ma délben tizenkét órakor szállt ki a Lipót-utcai gyógyszerárba. Itt megállapították, hogy az épület csakugyan nedves, de megállapították azt is, hogy ez a nedvesség csekélyebb, hogy sem a gyógyszereket megrongálná. A gyógyszerek a gyógyszerkönyv szabályaihoz szigoruan ragaszkodó gondos kezelés mellett Wajdits György gyógyszerárban nincsenek romlásnak kitéve. A helyszini szemle jegyzőkönyvét felterjesztik a belügyminiszterhez.

Kérelem a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése iránt. Az aradi villamosági részvénytársaság azt kéri a kereskedelmi minisztertől, hogy engedje meg a társaságnak a vasárnapi munkát is, míg az új közvilágítási szerződés értelmében szükséges kábel fektetést elvégzi. A tanács pártokólag terjeszti fel a kérelmet.

Megfelebbezett virilis névjegyzék. Több aradi polgár felebbezést ad bé holnap az igazoló választmány által összeállított virilis névjegyzék ellen, mert a választmány többeknél a feleség és kiskorú gyermek adóját nemcsak beszámította, hanem kétszeres összegben vette tekintetbe. A felebbezéssel a bíráló választmány legközelebbi ülésén foglalkozik.

Folytatólagos serrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi október hó 28-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 83. A tanács beterjeszti Hank Albert dr. segédtsízt kérvényét jogi szaktanulmányi pótlék megállapítása és utalványozása végett.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Ügyészség az uszorások ellen.** Szatmárról jelentik: A városban már régóta panaszkodnak a hitelt igénybevevők, hogy a bankok mostanában feltűnő magas kamatot szednek tőlük. Az ügyészség most felhívást intézett a város lakosaihoz, amelyben konstatálja, hogy az uszoramár Szatmár városában is annyira elharapódzott, hogy a bankok 17-20 %-ot szednek még ezt is felülhaladó kamatot szednek. Az ügyészség bejelenté, hogy a szatmári bankokat, ugyanolyan elbánásban fogja részesíteni, mint a tartolci és a vasfelsőfalusi uszorabankokat. Kéri az ügyészség a lakosságot, hogy a leszámolási jegyzékeket juttassák el hozzá és legyenek a bank ellen feljelentéseket. Az ügyészség felhívása városzerte nagy feltűnést keltett.

§ **A megsértett szolgabíró.** Az aradmegyei Ternova községben Weinberger, Ferencnek valami kellemetlensége támadt a szolgabíróssággal. Haragjában Vukuleszku, Titusz szolgabíró okolta a bajért és többeknek ilyen kijelentést tett a szolgabíróról.

— Ennek az embernek is csak akkor jó veselaki, ha ajándékot ad.

Mivel ebben a tárgyalásban az uszorabíró feljelentésére a törvényszék máj 200 koronára büntette Weinbergert.

§ **Felmentő ítélet.** Régóta húzódik Grösz Rikárd temesvári volt fakereskedő bűnyüvé. Ez a szerencsétlen fiatal ember sok ezer koronát ölt bele a Grösz Rikárd és Parsa fakereskedésbe, amely kedvezőtlen körülmények miatt tönkrement. Az anyagi romlás után esatárú bűnkés büntette miatt indult meg az eljárás Grösz ellen a temesvári törvényszék öt három havi főtöghaza ítélt. Föllebbezés folytán ma foglalkoztatás ügygyel a tábla. A tábla az elsőbírósg ítéletét megsemmisítette a a vádlottat jogerősen felmentette.

Cettinje: Azok a csapatok, amelyeknek vezére Danillo trónörökös, a meneteléstől teljesen kivannak merülve. *A montenegrói vereségek sokkal nagyobbak, mint hivatalosan beismerik.* A csapatok élelmezése és az egészségügyi viszonyok nagyon rosszak. A Skutari-fele nyomulásban a katonák nagy kitartást tanúsítottak, de a fáradtság-tól tömegesen dőltek ki.

Taraboson át Skutariba.

— *Martinovics tábornok kudarca.* —

London, október 17. A Times tudósítója azt jelenti, hogy egy montenegrói csapat, amely nem akart meghátrálni, az ágyuerődök és a Skutari taven levő török ágyunaszádok keresztüze közé került és *majdnem teljesen megsemmisült.* Egy montenegrói tiszt, aki Podgoricába visszakerült, jelenti, hogy a montenegróiak a Tarabos hegyenél *kétszáz halottat és sebesültet vesztek.* Az erőd előtt most csak egy kisebb csapat áll, a hadsereg zöme átment a Bolyánán, hogy délről intézzen támadást Skutari ellen. A montenegróiaknak *jöttélennél el kell foglalniuk Tarabost,* mert örületes dolog volna ennek az erődnek birtoka nélkül Skutari ellen előrenyomulni.

London, október 17. A harctérről érkező jelentések szerint *Martinovics* montenegrói tábornok a Skutariba vezető ut kulcsát alkotó Tarabos erősség megvívásáért roppant nehéz és kemény küzdelmet folytat, amelynek idáig az az egyetlen eredménye, hogy igen sok sebesültet vittek a tábornok csapatától Cettinjébe. A montenegrói fővárosban erősen megeenzurázzák a harctér eseményeiről szóló táviratokat és így a harctéri tudósítók nem tudnak hirt adni minden eseményről. Így például Martinovics tábornok hadműveleteit mindenáron el akarják titkolni Cettinjében, de annyi még is kiszivárgott, hogy a tábornok hadosztálya Tarabosnál rendkívül erős ellentállásra talált és a vár ellen intézett rohamát a törökök visszaverték. És annál inkább hihető, mert Tarabos erődítéseit német mérnökök tervezték és a vár felszerelése teljesen modern. Martinovics tábornok végül be is látta, hogy a vár ellen intézett rohamtámadás elhamarkodott és visszavonulást rendelt el. A montenegrói katonákat azonban elragadta a harci láz és elvakultan rohantak előre, nem engedelmessétek a vezér parancsának. Ennek az eszeveszett támadásnak az lett az eredménye, hogy a csapat törökök keresztüzebe került és a szó szoros értelmében megsemmisült. A Times levelezője ezenkívül azt is jelenti, hogy Martinovics tábornok most már Skutarit déli irányból, az északi utat őrző Tarabos erőd elkerülésével akarja megtámadni. A Cettinjében tartózkodó haditudósítóknak hivatalosan azt hozták tudomására, hogy Tarabosnál egyáltalán nem is voltak harcok. Természetesen ezt a meglepő hivatalos értesítést nem hiszik el. Újabb hírek szerint valószínű, hogy a montenegróiak Skutarit be akarják keríteni és a Danillo trónörökös parancsnoksága alatt álló derékhad Podgorica felől már utban is van ezt a feladatot végrehajtani.

Üdvözlések Nikitának.

— *Berána elfoglalása.* —

London, október 17. A Reuter ügynökség e hónap 16-áról kelt következő jelentést közli Podgoricából: Berána előtt tegnap este erős küzdelem fejlődött ki. A montenegróiak két fontos török állást támadták meg. Elfoglaltak két Krupp-ágyút lövészerezettel együtt és az este folyamán meg erősítették saját állásaikat. Ma kora reggel folytatták a küzdelmet és Vukotica tábornok vezetésével egy hadosztály áttörte a törökök keleti állását és körülvette a várost. Délre tizenegy óra körül az ellenség kitzúta a fehér zászlót. A városban mindössze 700 nizam és 500 redif volt. Az este 4000 rendes katona és 300 mohamedán albán visszahúzódott. Vukotica tábornok, mielőtt bevonult volna a városba, ellátogatott a közelben

lékvő gyurgyevói és itamboji régi szerb kolostorokba, ahol a király egészségéért és a hadsereg győzelméért istentiszteleteket tartottak. Miklós király üdvözölte Vukotica tábornokot győzelméért.

Podgorica, október 17. Berána városát a montenegrói csapatok tegnap délelben *elfoglalták.* A Vukotica tábornok vezetésével bevonuló csapatot a lakosság örömrivalgással üdvözölte. A városban tizenegy sértetlen Krupp-féle tábori ágyút találtak. Ezenkívül nagymennyiségű lövészeret és egyéb hadianyagot, valamint két hónapra való élelmiszert zsákmányoltak.

Czettinje: Ferdinánd király a Tuzinál kivívott küzdelemért táviratban üdvözölte Nikita királyt — Oroszországból is több gratuláció érkezett a konakba. *Heléna* olasz királyné is táviratot küldött, s egyben Viktor Emánuel szerencse kívánatait is tolmácsolta.

Dum-dum lövegek.

Konstantinápoly, október 17. Skutariból jelentik, hogy a montenegróiak *Tuzi elfoglalása után a török sebesült katonákat megölték.* A montenegróiak Tuziban és Beránában bombázták a török kórházakat annak ellenére, hogy a török vörös félhold volt rajtuk. A török kormány a nagyhatalmakat értesíteni fogja a hadviselésnek erről a módjáról. A török kormánynak arról is vannak bizonyítékai, hogy a montenegróiak az első harcokban *dum-dum-golyókat* használtak.

Albánok a Balkán szövetség ellen.

Belgrád: Magán jelentés szerint tegnap Treporánál harc volt az albán és szerbek között. A szerbek veresége 10 halott, 40 sebesült, az albánoknál kétszáz-an estek, a sebesültek száma ismeretlen.

Skutari: Az albán vezérek tegnap elhatározták, hogy Albánia területének szétforgácsolását nem fogják eltűrni és hogy mindenkinek ellent fognak állani, aki albán területet el akarja foglalni. Ezt a határozatukat közölni fogják a nagyhatalmakkal.

Milánó: *Tocci Terenzio* olasz albán, aki 1910-ben a mirditák vezére volt, az Avanti egúik munkatársa előtt nagy elkeseredéssel nyilatkozott a balkáni államokról, amelyek Albániát szét akarják darabolni. Albánia sokkal szivesebben marsd a törököknél, vagy ha kell Ausztria és Magyarországnál, a melynek népkéverékében az albánok is biztosítani tudják nemzeti-ségüket.

Páris: Konstantinápolyi távirat jelenti, hogy Iza Boljetinac albán felkelő benyomult Szerbiába. A törökök az egyik jelentés szerint nagy győzelmet arattak Podgoricánál. A törökök több üteget zsákmányoltak.

Királyok a harctéren.

Szófia, október 17. A király ma elindult a főhadiszállásra.

Belgrád, október 17. Sándor trónörökös tábornokarával ma reggel Nischbe utazott, Péter király holnap megy Nischbe.

Szaszonov bukása.

— *Az orosz háborús párt diadala.* —

Péttervár, október 17. *Witte* megérkezett Spálába, s a cár kihallgatáson fogadta. Ennek abban van a nagy jelentősége, hogy köztudomás szerint *Witte gróf mindig a béke embere* volt és ő perhorreszkálta legjobban mindig, hogy az olasz külügyminiszter a Balkán hódítására törekedett. Szaszonov külügyminiszter holnap megy kihallgatásra.

Péttervár, október 17. A bulgáriai belügyminiszter utban van Péttervárra és itt az orosz miniszterekkel fog tanácskozni.

Berlin, október 17. *Bobceev* bolgár miniszter és *Lučanov* Zankov volt miniszterelnök veje bizalmas küldetéssel Péttervárra utaztak. Mindketten ismert pánszláv vezérek és ezért Berlinben érdeklődéssel várják, hogy a péttervári politikai körök milyen fogadtatásban részesítik a bolgár politikusokat.

Konstantinápoly: A lapok szerint a péttervári törökkövet megcáfolta azokat a híreket, hogy nagy orosz csapatokat koncentrálnának a török határakon.

Páris, október 17. A Temps jelentése szerint *Szaszonov tényleg visszalép.* Az udvarnál, mint befolyásos politikai körökben *osztrák-magyar ellenes hangulat uralkodik* és helytelenítik Szaszonov eddig követett osztrák-magyar barátságos politikáját.

Krakko, október 17. Kiewből jelentik, hogy ott ma nagy tüntetések voltak az osztrák-magyar konzulátus előtt. Több ezer tömeg gyűlt össze, tüntettek a monarchia ellen. Megdobálták a konzulátus épületét, letépték az osztrák-magyar zászlót. Nagynehezen sikerült a rendőrségnek rendet teremteni.

Lemond a szultán Tripoliszról.

— *Az olasz-török béke notifikálása.* —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, október 17.

V. Mohamed szultán ma egy proklamációban hivatalosan is tudtára adja alattvalóinak, hogy Tripolisz elveszett, de van helyette béke, mely lehetővé teszi az összes örök összevonását a Balkánon. Ma a következő részletek tudódtak ki a békekötésről:

Bécs, október 17. Ausztria-Magyarország hivatalosan tudomásul vette, *elismerte Tripolisz elfoglalását Olaszország által.*

Konstantinápoly, október 17. Megbízható értesülés szerint a Tripoliszért fizetendő pénzbeli kárpótlás kérdését az ouchy-i jegyzőkönyvben ötven annuitás fizetésének formájában rendezték.

Konstantinápoly, október 17. Tegnap a palotában a szultán elnöklésével tanácskozás volt, amelyen a *nagyvezér, a külügyminiszter, az igazságügyminiszter és Kiamil basa* vett részt. A szultán *bemutatta az Olaszországgal való békeszerződést.*

Konstantinápoly. Az itteni lapok jelenti, hogy az olasz-török béke szerint Olaszország kiűrti az aegai tengeri szigeteket s *Törökországot a balkáni háború folyamán háborúzni nem fogja.*

Konstantinápoly: A szultán a következő proklamációt intézte a tripoliszi lakossághoz:

Miután kormányom nincs abban a helyzetben, hogy benneteket hatásos támogatásban részesítsen, amelyre szükség van, hogy országotokat védhessétek, miután kormányom a jelenlegi és jövőbeli jóléteket felül gondoskodni akar és az a kívánsága, hogy egy számatokra és családokra nézve szerencsétlen, az országra nézve veszedelmes háború folytatását megakadályozza és továbbá miután az a szándéka, hogy országotokban újból békét és jóléteket teremtsen, szuverén hatalmammal fogva nektek teljes és egész autonómiát adományozok. Országotokat új törvények, s új rendeletek alapján kormányozzátok, amelyeknek a kidolgozásán a ti tanácsadóitok részt fogtok venni hogy azok a ti szükségleteiteknek megfelelőhessenek. Részletekre, képviselőnek hűszolgámat: *Soms Edint maibul szultán* címmel nevezem ki, akire az autonóm védelmek érdekét bízom. Ez a megbízás öt évre szól; ezen idő után fenntartom magamnak, hogy ezt a megbízást megújítsam, vagy utódját kinevezem. Miután az a szándékunk, hogy ezen intézkedések megmaradnak, ennélfogva egy *Szaid* kinevezését fenntartjuk magunknak, aki majd maga részéről a többi kinevezéseket eszközölni fogja. A Szaid fizetését mi fogjuk teljesíteni, a hivatalnokok fizetése pedig az adójövedelmekből fog eszközöltetni.

Viharok

a színész-egyesület közgyűlésén.

— Megtámadták a vezetőséget. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 17.

Az Országos Színész-egyesület ma délelőtt folytatta tegnap megkezdett rendkívüli közgyűlését, a melynek mai napja is meglehetősen izgatottan folyt le s a tárgyalás menetét többször zavarta meg a föl-fölcsapó vihar.

A napirend előtt *Pilisi* Lajos jelentkezett szólásra; azt fejtegette, hogy tegnap *Ditrői* Mórral, az egyesület elnökével szemben *ildomtalanul viselkedett a közgyűlés.* Ezt most helyre kell hozni s ezért indítványozta, hogy küldöttséget menesszenek *Ditrői*hoz és biztosítsák őt a tagok bizalmáról, fölkérve egyúttal az egyesület élén való további megmaradásra.

Az indítvánnyal szemben többen annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy ne foglalkozzanak most ezzel a kérdéssel, hanem térjenek át a napirend tárgyalására, ami ugyanis hosszabb időt foglal le. Többek hozzászólása után *Faraó* Ödön kért szót.

— Ha nézzük a dolgokat. *Ditrői*t sérelem érte.

— Nem sértette meg senki! Ki bántotta?

A közgyűlés elfogadta az elnök előterjesztését, amely szerint *Pilisi* javaslatán napirendre térnek.

Kovács Gyula és *Somló* Zsigmond napirend előtt való felszólalásuk után *Fodor* Oszkár terjesztette elő a tegnap megválasztott javaslattevő bizottság jelentését, amely rámutat a *vidéki színészet bajaira.* A bizottság javasolta, hogy az irodavezetői és titkári állás betöltését vegyék tudomásul, a júniusra egybehívni kért *rendkívüli közgyűlés össze nem hívása miatt pedig rosszalását kívánja kifejezni a tanácsnak.*

A közgyűlés a javaslattevő bizottság többi indítványát elfogadta, az utóbbin pedig napirendre tért.

A javaslattevő bizottság az alapszabály 22. szakaszának módosítását javasolta. Faludi Jenő dr. ügyész felvilágosító szavai után, amely szerint a miniszternek jogában állna ezt a határozatot megsemmisíteni, a javaslaton napirendre tér.

Ezután *Topolczay* Dezső világosította fel a közgyűlést, hogy a tanács nem hívhatta össze júniusban a rendkívüli közgyűlést, mert az alapszabályokban megkivánt harminc napi időköz nem állott rendelkezésére.

A javaslattevő bizottság előterjesztésében rámutatott a tanács lassúságára azokban a kérdésekben, amelyek a vidéki színészet egzisztenciális érdekeire vonatkoznak.

Szendrey Mihály igazgató tiltakozott az ellen és hangoztatta, hogy a tanács mindig a legnagyobb buzgalommal és szeretettel foglalkozott minden ügygel.

Ezután *Remete* Géza javaslatainak tárgyalása következett, a melyeknek főpontja a tanács újraszervezése, színész-szindikátus megválasztása, a két, illetve háromhetes szünet biztosítása, irodalmi szinten álló hivatalos lap létesítése, a karszemélyzet fizetési minimumának megállapítása és a nyugdíjjogosultság revíziója, különös tekintettel a nőtagokra.

A javaslattevő bizottság mindezekre nézve indítványozta, hogy a közgyűlés válasszon állandó bizottságot, amely e javaslatokat a tanácssal együtt letárgyalja s jelentését a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti. A közgyűlés az indítványt elfogadta.

Remete Gézának az egyesületi lap irodalmi szintjére való emelése vonatkozó indítványa kö-

vetkezett ezután tárgyalásra. Mielőtt a tárgyalást megkezdték volna, *incidens volt Incze Henrik és az elnök között.* Incze ugyanis szólásra jelentkezett *Géczy* indítványához, de az elnök *nem adta meg neki a szót,* mert a közgyűlés e tárgyban már határozott. Több adminisztratív ügy elintézése után a közgyűlés befejezte munkáját.

Akik nem mennek háboruba.

— Szociálista szerbek, törökbarát horvátok. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 17.

Ötezernél több szerbiai iparosnak és munkásnak ad kenyeret Budapest fejlett ipara. Ezek legnagyobb része, vagy katonasorban van, vagy kiszolgált, de szép számmal vannak köztük olyanok is, akik dezertáltak a szerb hadseregtől. Egész regiment tellene ki belőlük, ha most hazamenének, fegyverbe állni a törökök ellen. De nem mennek.

Mióta megtudták, hogy Ausztria-Magyarország nem mozgósít, tehát nem fogják őket kiutasítani Magyarországból, elhatározták, hogy nem engedelmessé válnak a behívónak. Nekik az ő foglalkozásuk, családjuk és nyugodalmuk előbbre való Szerbia minden törökverő szándékánál. Ez a fölfogás különösen a szociálista szakszervezetekbe belépett szerb munkásokban fejlődött ki. Annyira vállalják lépésük konzekvenciáit, hogy azzal sem törődnek, ha sohasem engedik meg nekik a Szerbiába való visszatérést.

Akadnak azonban hajómunkások és börgyári munkások, akik az első háborus hírekre jelentkeztek a szerb főkonzultnál, hogy küldje őket háboruba. A főkonzult lelkesítő beszédet tartott s felhívta őket, menjenek haza és jelentkezzenek parancsnokságaiknál. De a szindikalista munkások közbeléptek, igyekeztek lebeszélni honfitársaikat a bevonulásról s így történt, hogy az ötezer ember közül mindössze hatvanan-hetvenen utaztak haza Szerbiába háboruskodni. A többiek nagyon jól érzik magukat nálunk.

Mint *Szerajevóból* írják, a bosnyákok a balkáni mozgalmak fejleményeit meglehetősen nyugalommal várják. Noha a cenzura a lapoknak a balkáni háborus készülődésekre vonatkozó közleményeit nem korlátozza, még a pártlapok is csak táviratokat közölnek és az eseményekhez nem igen fűznek kommentárokat. Egyenlően mérsékelt magatartást tanúsítanak úgy a szerb, mint a mohamedán lapok; a horvát párt hivatalos lapja, a *Hrvatski Dnevnik*, melyet *Stadler* érsek irányít, határozottan törökbarát, ami annál feltűnőbb, mert a zágrábi horvát-lapok egytől egyig törökellenesek. Valamint a sajtó, úgy a nép is nyugalmat és békés kedvet áruul el az egész Boszniában.

A bosnyák tartományi kormány ma a következő hivatalos nyilatkozatot teszi közzé: Egy bécsi lap a *Daily Mail* nyomán azt a hírt közölte, hogy *ezernél több bosnyák honos Szerbia és Montenegróba utazott,* hogy a törökök elleni harcokban részt vegyen. E híradás a tényeknek nem felel meg. Igaz ugyan, hogy néhány rajongó részben Szerbiába és Montenegróba, részben Törökországba utazott, illetve átszökött a határon, hogy hitsorsosaik küzdelmében részt vegyen, de ezek kis száma is bizonyítja, hogy a bosnyák lakosság józanságán ez a pillanatnyi föllelkésedés nem vált urrá. A helyzet nyugodtabb megítélésére egyébként annak a tudatnak is nagy hatása lesz, hogy különösen a véderő kötelékébe tartozó bosnyák honosoknál ily meggondolatlan lépés súlyos következményekkel járhat.

Udvari tanácsos utcai kalandja.

— Lelocsolt egyetemi tanár. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 17.

Az alábbiakban hamisítatlan budapesti históriát mondunk el. A főszereplők: egy egyetemi orvosprofesszor, egy rendőr, egy utcalocsoló ember, helyesebben székesfővárosi köztisztviselési hivatali alkalmazott; mellékszereplő: az utca népe?

Vasárnap délelben *Generich* Antal udvari tanácsos, a kórbonctan professzora az Üllői-ut és a József-körut sarkán villamosra várakozott. Amíg ott álldogált, a székesfővárosi köztisztviselési hivatalnak két buzgó alkalmazottja hozzáállott az utca öntözéséhez és a munkát azzal kezdték a locsoló emberek, hogy egyenesen nekiirányították a csövet a gyanútlan tanárnak, akit a hatalmas vízszögél börtig áztatott. A hűvös időben épenséggel nem volt kellemes ez a jeges víz, amely a mellén érte a professzort annak bizonyítékául, hogy a leöntözés nem volt véletlen dolog, hanem jól kiszámított — tréfa. A professzor nem vesztette el a fejét, hanem nyugodtan odament a locsoló emberekhez és rászólt a „csővezetőre“.

— Hogyan lehet ilyen vigyázatlan? Mondja meg a nevét!

Nem kapott semmi választ. Megismételte a fölszólítást:

— Mondja meg a nevét, vagy a számát!

Semmi felelet. Már azt hitte a tanár, hogy ezek a fővárosi „hivatalnokok“ nem tudnak magyarul, de azért még egy harmadik próbát is tett kissé keményebb hangon:

— Mondja meg már a nevét!

— Most nem érek rá, — volt ekkor a felelet — majd ha elvégeztem a locsolást.

A professzor ekkora szemtelenséggel szemben megadta magát sorsának: lejegyezte a locsoló ember sikkjéről a számot és dideregve visszament a villamos megállóhoz. Ott épen a tűzoltók javára gyűjtöttek és a közönség, a mely fölháborodott, de az ember kárörvendő természetéből kifolyóan mulatott is az öreg ur balesetén, azt a tanácsot adta neki, hogy forduljon panaszával a *poszton álló rendőrhöz.* Odament a rendőrhöz, akit megkért, kérdezze meg annak a locsoló embernek a nevét és jelentse föl a támadásért. A rendőr — az 1953. számú — ezt mondta neki:

— Ez bizony baj, de én nem segíthetek rajta. *Én nem mozdulhatok el a posztomról sehová.*

Az összecsendült tömeg haragosan vette tudomásul a rendőrnek e rend csinálását. Csak a professzor maradt nyugodt. Megkérdezte a rendőrt:

— Hát mit csináljak?

— Menjen a kapitányságra és tegyen jelentést.

— Így csuronvizesen?

A rendőr csak a vállát vonogatta. Erre a professzor átadta a névjegyét a rendőrnek, aztán ott hagyta és sietett haza átöltözni. A rendőr igen kellemetlenül volt meglepve, amikor a névjegyről látta, hogy az igénytelen külsejű, szerény megjelenésű *ur udvari tanácsos, méltóságos ur* és ilyesfélel mondott a körülötte állóknak:

— Az áldóját! Méltóságos ur... akkor mégis csak jelentést teszek... baj lehet...

Az esetet maga a kellemetlenül megcsufolt professzor mondta el egyik nála járt újságírónak, a kinek kijelentette azt is, hogy ő nem tesz jelentést, mert nem akarja magát kitenni az alkalmatlanságnak, hogy háromszor négyszer a kapitányságra idézzék. Ma délig a rendőr — sem tett jelentést. Legalább sem a nyolcadik, sem a kilencedik kerületi kapitányságon nem tudtak róla.

A vérbaj áldozatai.

(Egy diplomás ur öngyilkos-kísérlete. — Családi tragédiák. — Aradi orvosok akciója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Amióta a *Salvarian* megkezdte az emberiséget megváltó körútját és csodás hatásait a legnagyobb nyilvánosság mellett tárgyalta a tudomány és a laikus közönség, azóta minden pirulás nélkül szabad, de kell is beszélni a vérbaj veszedelméről. Hogy most foglalkozunk ezzel, annak kettős aktualitása van. Az aradi orvosok úgy találják, hogy évtizedek óta nem volt a városban annyi veneriás beteg, mint most és ez a betegség legutóbb *síralmas tragédiáknak is volt előidézője*. Ezért az orvosok elhatározták, hogy akciót indítanak ama főhíborító állapot ellen, amely Aradon a vérbajosoknak hihetetlen számban való elszaporodását eredményezi. *Az aradi utca sok száz intelligens férfit fertőzött meg az utóbbi időben*, mert a szerelem kalandornői minden hatósági ellenőrzés nélkül tehetik itt tönkre a gyanútlan ember egészségét, földulhatják nyugalma, egzisztenciáját.

Néhány föltűnő eset révén lett most időszerű ez az égető kérdés. Tudomásunkra jutott, hogy az elmúlt napokban Aradon egy *diplomás, intelligens ur megmérgezte magát*, mert az egyik orvos konstataja rajta a vérbajt, s ennek következtében nem veheti feleségül — legalább öt esztendeig — ama nőt, akivel pedig már az eljegyzése is megtörtént.

A fiatalember az eljegyzése után fölkereste orvosát és megvizsgáltatta magát. A doktor vérbajt konstatait nála. Kérdésre a völegény elmondta, hogy többször találkozott olyan nővel, akiknek rendőri felügyelet alatt kellene állani. Az orvos tudára adta, hogy betegségének gyógykezelése hosszú ideig tart és öt évig ne is gondoljon nősülésre. Ez annyira elkésztette a szerelmes embert, hogy *otthon veronállal megmérgezte magát*. Az orvos még idejekorán megtudta az öngyilkos kísérletet és sikerült megmenteni az életnek a beteget.

Másik eset: egy előkelő hivatalnok szintén megtudta, hogy az utca pillangóitól vérbajt kapott. *Öngyilkosságot tervezett*, de ezt orvosa, akivel naponta hosszabb időt töltött, fölfedezte kedélyhangulatán és sok órán át tartó vigasztalás után becsületszavával fogadlatta meg, hogy nem hajlja végre szándékát.

Lesújtó az a családi dráma, amelynek szintén az emberi szervezetet pusztító eme betegség az előidézője. Egy, az intelligensebb osztályhoz tartozó fiatalember nemrégén nősült meg. Néhány heti házasság után a felesége megbetegedett. Az orvos vérbajt konstatait úgy a nőnél, mint a férfinál, aki szerencsétlenné tette ifju hitvesét az utcáról a házasságba vitt venerikus bacilusokkal.

Szintén elszomorító a sorsa annak a rendkívül előkelő aradi családnak, amelynek most serdülő fiu-tagján konstatait az orvos a romboló betegséget. A fiatalember el akart bujdosni a szülői háztól, szüleitől és testvéreitől való szegye-nében. Ettől a fiatalembertől tudták meg, hogy az aradi középiskolák fejlettebb fiu növendékei között hihetetlen mérvben szaporodik a veneriások száma.

Ezek a megdöbbentő tények indították az orvosokat arra, hogy a legkomolyabb akciót indítsák meg az utcai szerelem ellen. Arad város hatósági orvosait szemelték ki arra, hogy a szándékot valósággá érleljék. *Prohászka László dr. városi tb. főorvos* ez ügyben így nyilatkozott előttem:

— Igaz, hogy soha annyi veneriás betegünk nem volt, mint most. Mi hatósági orvosok mindent elkövetünk, hogy a mostani állapoton segítsünk. Soha annyi fertőzésre alkalmas adó nő nem járkált Arad utcáin, mint most. De nemcsak a mellékutcaikon, hanem a főtéren is. Régebben a rendőrségen rendszeres ellenőrzés alatt állottak ezek a hölgyek. De ez a módszer megszűnt. Mi most is tettünk előterjesztést a rendőrségen, hogy állítsák vissza a régi vizsgálati rendszert. *Mi orvosok, szívesen lemondunk a vizsgálat díjáról*, csak hogy a mostani állapot megszűnjön.

Nem hisszük, hogy *Sarlot Domokos* rendőrfőkapitány elzárkózzék e valóban nagyhorderejű kérdés komoly rendezése elől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Péntek: *Brezeda ur*, bohózat. Másodszor.

Szombat: *A nagymama*, daltánc.

Vasárnap: Délután: *Ártatlan Zsuzska*, operette. Este: *A falu rossza*, népszimű.

* **Brezeda ur.** Friedmann Ármán nevezett ur elkötött egy kicsi, nagyon kicsi bohózatot, melyet a Magyar Színház pár koronáért megszerzett és „nesze neked naiv-parti publikumom” kiáltással beadott. Beadott egyszer, kétszer, sőt háromszor is, aztán beadta az ügynökség pár fillérért néhány vidéki direktornak, ezek be... no de a többit tudjuk. Mi is bekaptuk ma este. Csak, hogy tudjuk rajta. Friedmann ur Brezeda urja a legzöllelenebb ur s a legötletszegényebb darab, amilyent még német humoristától is meglepetéssel veszünk. Ha nem *Várnay*, ez a csodás talentumu művész játsza a címszerepet, ugy mélységes álomba szenderült volna az a harminc ember, aki Brezeda urra kíváncsi volt. *Várnay* pompás trükkjein és *Novák Irén* kedves játékán aztán el-el mosolyogtuk magunkat. Pedig, hogy igyekezték. Bernstein is hálás lehetett volna ezért a jó és ambiciózus együttesért. *H. Harmath Józsa, Fiskerty Mariska* a színpadon, *Nógrádi Malvin* a színpalán mögött, *Delli, Balázs és Hajdutska* játszottak. Jól játszottak rossz szerepeket. Ez a leg-súlyosabb feladat, amiben színésznek csak része lehet és mégis valamennyien hősiessé álltak. Brezeda ur megbukott.

H. G.

* **Színész házasság.** *Kardos Andor*, a Magyar Színház tagja házasságot kötött *Politzer Margittal*.

* **Aradi ismerősökről.** A pécsi színtársulatnál most egy aradi színész: *Csók Vilma* és egy volt aradi színész, *Ujj Kálmán* működik. A Pécsi Napló többek között így ír róluk: *Vörös Eszti* tragikus halála és a szerződötett negyedik énekesnő, *Csók Vilmának* járatlansága, még ki nem bontakozott talentuma arra készíti igazgatónk, hogy egy harmadik rutinizott szubrett után nézzen. *Ártatlan Zsuzskában* *Ujj Kálmán* a főpincér szerepében nem tudta *Nyáray Antalt* feledtetni, de kétségtelen, hogy *Ujj* kitűnő színész, akit komoly művészsámba kell venni.

* **Dr. Gar el Hama utoljára.** Pédátlan ez az érdeklődés, mellyel a közönség *Gar el Hamának*, a keleti gonosztévőnek érdekfeszítő tettei iránt viseltetik. Bátran nevezhetjük rekordfilmnek ezt a képet, mert ennél tökéletesebbet, izgatóbhat, kiállításban gazdagabbat és természetesebbet sohasem láttunk. Igen természetes tehát a közönség nagyfokú érdeklődése, mely az előadástól fokozódva állandóan kitart a kép és annak hőse *Gar el Hama* mellett. Hátborzongató jelenetekből áll ez a kép, ahol nem számít egy tönkretett automobil, rendelkezésre áll a vasut, külön mozdony, nyál, hajtány, melyen a gonosztévő elmenekül, szóval olyan apparátus, amilyent eddig nem reszkizottak. A hatalmas kép harmincezer frankba került. A pénteki utolsó előadásokra felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Lévay ur a páholyban!** Igazán kedves állapotok uralkodhatnak Désen a színházban. Grotteszk képet fest erről a *Dései Hírlap* legutóbbi számának egy röpké megrovási kalandja, melyet a mostani borongós világban egy kis derűkeltés okából az alábbiakban szószerint közlünk. Így szól a színi kritikus színguru krónikája:

„... Nem hagyhatunk azonban szó nélkül egy, az Ember tragédiájának első diszeldadásán megtörtént esetet, mely az egész színház közönségének feltűnt. *Lévay Ignác ur* és b. családja foglalta el a bal szélső 2. sz. páholyt egész terjedelmében. Nem akarunk különös sulyt helyezni reá s kijelentjük, hogy ha valaki páholyban feltett kalappal terpeszkedik és könyököl négy-öt felvonáson keresztül, hát azt a legnagyobb izléstelenségnek tartjuk s az ily „ur”, hogy enyhén fejezzük ki magunkat, igazán nem színházi páholyba, hanem egyéb, kimélet okából itt meg nem nevezett helyre való...”

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután *Ártatlan Zsuzsi* kerül színi, este *A falu rossza* játsza a társulat.

* **Előkészületben.** A drámai társulat *Benedek Marcell* *Erősebb* című drámáját, az operett-személyzet *A szép gárdistát* tanulja.

* **Nagy kiállítás Kerpel könyvkereskedésében.** November hó 1-én nyílik meg a *Kerpel-féle könyvkereskedésben* *Solymosi Márton* budapesti műkereskedő nagyszabású kiállítása, melyen a legnevesebb művészek szébbnél szebb festményei lesznek képviselve. Több mint 400 darab elsőrendű festmény fog a tárlaton szerepelni s azok igen méltányos, olcsó árakon és csekély havi részletfizetésre kerülnek majd eladásra. 6356

* **Halálbalovaglás.** (Az Apolló-színház Nordisk-filmje.) A legújabb Nordisk dráma sikerét megállapította a sajtó, amely nagy elismeréssel, s óragadiatással emlékszik meg a tegnapi premier-ről s hogy mily komoly alapja volt a dicső kritikának, annak fényes bizonyítéka az a nagy érdeklődés, amellyel az aradi publikum a kép vetítését kíséri. Ugy a premier napján, mint ma valamennyi előadáson az Apolló-színház nézőtere kicsinek bizonyult, a pénztár minden jegyet eladott. A drágább helyeket előkelő közönség töltötte meg, ami kétségtelenné teszi, hogy a Norvég Film Compagnie minden irányban fel tudja kelteni az érdeklődést a képeivel. A Halálbalovaglásnak ma ép olyan nagy sikere volt, mint tegnap. A közönség nagy tetszéssel fogadta a darabot s különösen az előkelő, szép özvegyet alakító színésznőnek jutott ki a dicsőretből. Valószínű, hogy ha a mozivásznon árnyai egy egy percre élő alakot öltönnének, akkor a művésznő tehetsége előtt mély hódolattal borult volna le Arad mértő, minden szépért és jóért lelkesedő közönsége. Az Apolló-színház igazgatója megkísérelt mindent, hogy a képet a rendes három napon túl is itt tartsa, ez a törekvése azonban nem sikerült s így a Halálbalovaglás még csak pénteken marad műsoron. 177

* **Az elfogyott kiadású Fráter-, Balázs nótáskönyvek** Kerpelnél meg mindig kaphatók.

SPORT.

+ **Vándordijmérkőzés az aradi iskolák közt.** Néhai *Reisinger Béla* Ferenc-teri polgári iskolai tanár, elévülhetlen érdemeket szerzett a sport terén.

Néhány lelkes sportember vándordíjat alapított *Reisinger* rajongó sportszeretetének emlékére.

A vándordíjbizottság megejtette a sorsolást és a következőképp állította össze a mérkőzések programját. Okt. 20. vasárnap. Felső Kereskedelmi Iskola — Ferenc-teri polg. fiúiskola. Okt. 28. szerda. Tanítóképző — Kazincy-u. polgári iskola. Okt. 26. szombat. Ferenc-teri — Kazincy-u. Okt. 27. vasárnap. Kereskedelmi — Tanítóképző. Okt. 30. szerda. Tanítóképző — Ferenc-teri. Nov. 1. péntek. Kereskedelmi — Kazincy-u. A mérkőzések d. u. 1/3 órakor az AAK. sporttelepén lesznek. Tribünjegy 50 fill. Deakjegy 20 fill.

HIREK.

Legujabb.

— **Török csapatok átlépték a szerb és montenegrói határokat.**

— *Lapzártá után érkezett táviratok.* —

Konstantinápoly, október 17. A török csapatok a Morava-folyó vidékén előrenyomultak a szerb határ felé és szerb területre léptek. A Vranjából előreküldött szerb csapatok minden erejükkel törekedtek az ellenséget török területre vissza szorítani. Elkeseredett küzdelem után a szerb csapatokat visszaverték a török katonák. Ugyancsak elkeseredett küzdelem után a montenegrói határt is átlépték ma a török csapatok. Részletek mindkét bevonulásról hiányoznak.

Pétervár, október 17. Orosz teherhajók személyzete beszéli, hogy a Fekete tengerben Skade holgár kikötőből déli irányban száz kilométernyire egy török hadihajó osztályt látott teljesgőzzel észak felé haladni. A hajórajt katonákkal megrakott szállítóhajók követték. A török flotta látszólag Skade felé tartott.

Konstantinápoly, október 17. *Mahmut Muktar* pasa tengerészeti miniszter, aki brigadérosi rangban a szárazföldi hadsereg katonája átvette a lírik kilisszei hadosztály parancsnokságát és már tegközelebb elutazik csapataihoz. Távollétében a tengerészeti minisztérium ügyet ideiglenesen *Salin* pasa közmunkaügyi miniszter vezeti.

Bécs, október 17. Ide érkezett jelentések szerint Szerbia kötelezettséget vállalt a nagyhatalmaknál, hogy a Szandzsákot nem foglalja el. Ugyancsak a külügyminisztériumba érkezett táviratok jelentik, hogy Franciaország és Oroszország garanciát vállalt; hogy abban az esetben ha Szerbia háboru folyamán be is lép a Szandzsákba, mihelyt vége van a hadműveletnek, azonnal kivonulnak a szerb seregek.

— **Csáky Albin egészsége.** *Iglóról* jelentik, hogy Csáky Albin, a főrendiház elnöke állapotában javulás állott be, úgy, hogy rövidesen Budapestre utazhat.

— **Szobafogságra ítélt herceg.** *Berlinből* jelentik: A katonai bíróság ma nyolc napi szobafogságra ítélte *Thurn Taxis* Miklós herceget, mert nem teljesítette fellebbezőjének parancsát. Nyolc hivatalos leiratot kapott ezredesétől és egyre se adott választ. A herceg főhadnagy a gárdahuszározredben.

— **Roosevelt veszélyben.** Napról-napra nagyobb a megriadás odaát Amerikában a Roosevelt ellen elkövetett merénylet miatt. És annál inkább mert a sebesült exelnök épenséggel nincs túl a veszélyen. A golyót még mindig nem vették ki a testéből s félt, hogy a golyó rozsdás volt és ruhafoszványokat vitt be a sebbe. A politikai agitációnak alaposan véget vetett a véres esemény. Taft beszűntette a harcot s Wilson demokrata jelölt sem szólal fel a gyűléseken. Taft a leg súlyosabb megbotránkozással ítélte el a merényletet s részvétét fejezte ki. Európai államfők sorra üdvözlük Rooseweltet, így, mint Chicagóból jelentik, táviratot küldött Vilmos császár, Fallières elnök, Viktor Emánuel és a német trónörökös.

— **Katonai uralom Horvátországban.** Horvátország már a legközelebbi hetekben katonai uralom alá kerül. Már ki is van szemelve egy altábornagy Horvátország katonai kormányzó állására. Ez esetben a hadügyminiszter fog egyedül rendelkezni a Horvátországot illető ügyekben és a magyar kormány befolyása Horvátországra nézve egy csapásra megszűnik.

— **Élet a munkapártban.** *Budapestről* jelentik: A nemzeti munkapárt körhelyiségében ma este élénk hangulat uralkodott. A körben igen sok képviselő járt fenn és hosszabb szünet után ma este *Lukács* László miniszterelnök is megjelent a körben. Lukácsot melegen fogadták, körülvették és a miniszterelnök jó hangulatban hosszasan elbeszélgetett a képviselőkkel politikai és külpolitikai eseményekről.

— **Kohner Alfréd báró meghalt.** *Budapestről* jelentik: A budapesti kereskedővilág egyik ismert nevű tagja, *Kohner Alfréd* báró földbirtokos tegnap meghalt harminckilenc éves korában a Liget-szanatóriumban. Halálát cukorbetegség okozta. Három héttel ezelőtt vitték be a sanatóriumba, ahol azonban már nem tudtak rajta segíteni. Halálát, mely nagy részvélet keltett, anyján, özvegyén és három gyermekén kívül testvérei és kiterjedt rokonság gyászolja. A halottat holnap délután három órakor temetik a kerepesi-úti izraelita temető halottasházából.

— **Marconit megoperálták.** *Rómából* jelentik: *Marconi* a drótnélküli táviró feltalálója tudva levőleg néhány héttel ezelőtt megsebesült egy automobil baleset alkalmából. Ma azt jelentik, hogy orvosai kivették a jobb szemét.

— **Letartóztatott újságíró.** *Zágrábról* jelentik: Tegnap a Pesti Hirlap zágrábi levelezőjét, *Biliamot*, a *Novosti* munkatársát letartóztatták, lakásán és a szerkesztőségben házkutatást tartottak. Éjtelkor szabadlábra helyezték, de kijelentették, hogy egyelőre rendőri felügyelet alatt áll, mert az a gyanu merült fel, hogy ő informálta a Pesti Hirlapot legutóbbi támadásaiban.

— **Hetven millió frank Törökországnak.** *Kölnből* jelentik: A *Kölnische Zeitung* jelenti, hogy tegnap a Bukarestből *Konstantinápoly*ba menő *Károly* nevű román hajón hetven millió frank készpénz van elhelyezve hadi célokra.

— **Vizsgálat az Aradi Vasipari Részvénytársaságnál.** Keddi lapunkban megírtuk, hogy két inas megszökött az *Aradi Vasipari Részvénytársaság* telepéről és elmondták a rendőrségnek, hogy inkább megölik magukat, de nem mennek vissza a gyár telepére, ahol kutyakorbáccsal verik őket véresre a felügyelők. Mivel a telepen alkalmazott kilencven inas jórészt az állami gyermekmenhelyekről való, azért az aradi rendőrség elrendelte a vizsgálatot oly irányban, megfélemlen-e a valóságnak a vádak. Ma délután ment ki a *Stengl* Andor ipari főfelügyelő, *Prohászka* László dr. tb. főorvos és *Bittner* Róbert rendőrfogalmazóból álló bizottság a telepre, ahol több órán át vizsgálták az inasok szobáit és felszerelésüket. A vizsgálatot a jövő hét folyamán folytatják és a bizottság jelentést tesz majd tapasztalatairól a főkapitánynak. Annyi a ma délutáni vizsgálatból is megállapítható, hogy a tanulók egészségi viszonyai nem kielégítőek. A szobáiknak, amelyekben négyen-ötven-hatan is laknak, tisztaság szempontjából sok a hiánya. A rendőrfogalmazó azt is megkérdezte: gyakran van e részük verésben? Az inasok, de meg a felügyelők se tagadták, hogy a nádpálca és a korbács sűrűn subog, ha a fiuk nem elég gyorsan dolgoznak. A gyerekek némelyike az élelem miatt is panaszkodott. A fiuk munkában voltak, amikor a bizottság megérkezett és természetesen alig látszottak ki a piszkokból.

— **Verekezés a tőzsdén.** A gabonatőzsdén nagy izgalom volt. A háboru izgalma magával ragadott két tőzsdei ügynököt. Egy öszeszólalkozásból kifolyólag *Winkler* József bizományos még mielőtt megakadályozhatták volna, hirtelen nekiugrott *Braun* Zoltán bizományosnak és megverte. A verekezésből dulakodás lett, amelyet a higgadtabbak csitítottak le. *Winkler* felett holnap fog ítélni a tőzsdébíró és nagy a valószínűsége annak, hogy ki fogják tiltani a tőzsdéről.

— **Közös miniszteri értekezlet.** *Bécsből* jelentik: A közös külügyminisztériumban tegnap délután öt órakor közös miniszteri értekezlet volt, amelyen résztvettek *Berchtold* gróf közös külügyminiszter elnöklésével *Bilinszki* lovag közös pénzügyminiszter, *Auffenberg* lovag hadügyminiszter, *Lukács* László és *Stürgkh* miniszterelnökök, *Teleszky* János dr. és *Zaleszki* lovag pénzügyminiszterek, *Beöthy* László és *Schuster* lovag kereskedelemügyi miniszterek; a jegyzőkönyvet *Hoyos* gróf követségi tanácsos írta. A közös miniszteri értekezlet éjjel negyed tizenegy órakor ért véget. Mint félhivatalosan jelentik, a közös miniszteri értekezleten, a mely a *boszniai vasutak kérdésével* foglalkozott, több tekintetben megegyezés létesült. A még függőben maradt kérdéseket, a melyeket a tegnapi miniszteri értekezleten nem intézhettek el, újabb, e hónap utolsó napjaiban tartandó közös miniszteri értekezleten intézik el; ez a közös miniszteri értekezlet lesz hivatalosan megtenni a delegációk novemberi ülészakára vonatkozó készülődéseket.

— **Schönbergerné haldoklik.** A minap megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a jelenleg Berlinben tartózkodó *Schönberger* Róza báróné vevőnált vett be, mert *Alic* nevű tizenhat éves leánya nyomtalanul eltűnt. Amikor a leány megtudta anyja öngyilkosságát, váratlanul megjelent betegágyánál és kijelentette, hogy ő is öngyilkosságot akart elkövetni, mert a magyar és osztrák lapokban a legsúlyosabb vádak terjesztették róla. Mint most Berlinből jelentik, *Schönbergerné* a mérgezés következtében haldoklik. Az orvosok szerint menthetetlen. A leánya, aki anyja betegsége mellől nem mozdul el, kijelentette egy hirlapírónak, hogy anyja halála után Budapestre jön és agyonlövi azokat, akik családjukat romlásba taszították.

— **Lopott lőszer.** *Nagyváradról* jelentik: Kétségkívül beigazolódtott, hogy a tegnap lefoglalt lőszer a pozsonyi lőszer gyárból való. Táviratoztak a gyárnak, amely első sorban az iránt érdeklődött, hogy van-e lilabetűs irás a ládán. Ma reggel megtalálták a következő felírást: Am 20. Visóvölgy. Most már bizonyos, hogy a visóvölgyi gyárnak készült, de ellopták, mert a máramaros-megyei Visóvölgyben nem Váradon keresztül viszik az ut. A nyomozás folyik.

— **A főkapitány és a vállalkozó.** *Szabadkáról* jelentik: Sulyos inzultus érte Szabadka város főkapitányi hivatalában *Madarász* Zsigmond szabadkai magánvállalkozót. Madarászt a főkapitány maga elé idézte és szemrehányást tett neki, hogy a házában lakó nők éjszakánként idején botrányosan viselkednek. Madarász kétségbeesve hallgatta ezeket a szemrehányásokat, mert hiszen vele egy házában csak a felesége és a családtagjai laknak. Csak később győződött meg, hogy a rendőri nyomozás olyan házat jelentett be Madarász tulajdonánál, amely soha nem volt az övé és amely ellen éppen Madarász tett feljelentést az abban lakó utcai leányok botrányos viselkedése miatt. A vállalkozó most feljelentést tett a főkapitány ellen, aki egy felületes rendőri nyomozás alapján ilyen súlyos váddal illetett egy vagyonos szabadkai polgárt.

— **Osszevarrt szív.** *Pólából* jelentik: Ritka operációt végeztek kedden a pólai közkórházban, ahol felnyitották *Orlovics* Máté dalmáciai munkás melikását és heverték a szíven azt a sebet, amelyet verekezés közben munkástársa, *Vojnics* Máté ejtett rajta. A sikerült műtétet *Antichievich* dr. és *Craglietti* dr. hajtották végre.

— **Elítélt sikkasztó.** *Ujvidékről* jelentik: A Maticának sikkasztóját, *Manajtovics* főkönyvelőt, tegnap vonták felelősségre a négyévi fegyházra ítélték, amelyből egy évet vizsgálati fogságban kitöltöttek.

— A belgrádi török követ Budapesten. *Budapestről* jelentik: Ali Tuad Hikmet bey belgrádi török követ ma este tíz óra hét perckor felesége és két titkára kíséretében Budapestre érkezett és a Bristol szállóban szállt meg. Ali Tuad bey a magyar fővárosban fogja bevárni kormányának további instrukcióit.

— Elitették a tüntetőket. *Budapestről* jelentik: A májusi tüntetők második csoportja ügyében ma délután hirdették ki a törvényszék ítéletét. A bíróság a vádlottak valamennyijénél alkalmazta az enyhítő szakaszt. Tizenegy vádlottat négytől—hat hónapig terjedő fogságra ítélték. Kettő két heti fogságot kaptak, a többire pedig egytől—négy napig terjedő fogságot mért a bíróság. Négy vádlott ügyében a bíróság nem hozott ítéletet. Ezeknek ügyét átteszik a büntető járásbíróhoz és a fiatakorúak bíróságához. A súlyosabban elítélt vádlottaknak védői felebbezést jelentettek be.

— Elutasított mozi-kérvények. A belügyminiszter ma arról értesítette Arad várost, hogy Szántó Mihály, Karácsonyi Mihály és János valamint Német Ignác mozgószínház engedélyezését kérő beadványait végsőfokon elutasította.

— Megcsonkított holttest. Az aradmegyei Kürtös községben titokzatos bűnügy foglalkoztatja a hatóságokat. Tegnap *Sáber* Mária földbirtokosnő kertjében lévő kutban *Potye* János kertész egy, feloszlásnak indult holttestet talált. A paraszti ruhába öltözött, ötven év körüli férfi holttest körülbelül hat-hét hete lehetett a kutban. Amikor levetkőztették, csodálkozva látták, illetve konstataáltak, hogy *alsó testrésze teljesen meg van csonkítva*. A ruhája zsebében hat korona negyven fillért találtak. A rejtelmes holttestet közszemlére tették ki a községben és ma már meg is állapították a kilétét. A szomszédos Forrai-nagyiratos községbeliek megállapították, hogy az illető *Cseh* József ottani gyengeelméjű földműves. A hatóság vizsgálatot indított: hogyan kerülhetett *Cseh* József a kutba és ki csonkította meg?

— Megbüntetett aradi hentes. *Jost* Ádám aradi hentes a kihágási bíró 15 korona fő és 15 korona mellékbüntetéssel sújtotta, mert tagadásával szemben beigazolódott, hogy romlott kolbászt adott el egy alkalommal.

— Elvágta üveggel az ereit. *Tóth* Lajos háziszolga ma délután ittas állapotban összeveszett a gazdájával, *Sütő* József korcsmárossal. Még ezideig nincs kiderítve, hogy miként történt, de az tény, hogy a szóváltás után *Tóth* nekiesett a vendéglő utcára nyíló üvegajtájának, azt kezeivel betörte és eközben ereit elvágta és súlyos sérüléssel került a kórházba. A rendőrség megindította a nyomozást, mert többen azt állítják, hogy *Sütő* lökte neki az ittas embert az üvegtáblának.

— Adományok. Ujabbán a nők otthonára szívesek voltak adakozni: *Steiner* Jakabné 50 koronát, *Tagányi* Gusztáv 20 koronát, *Domán* Sándor 3 paplant, *Hoffmann* Antal 3 zsák maradék ruhakelmét s szőnyegszövetet, mely nagylelkű adományokért halás köszönetet mond özv. *Purgly* Lajosné.

— *Kotányi* féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan. Egyedüli elárúsító *Robitsek* József, *József* főherceg-ut 8.

— Helyesbítés. Lapunk e hó 13-iki számában az Aradi Áll. Tanítóképző Intézet igazgatóságának árlejtési hirdetménye jelent meg, melyben a szállítandó árukra vonatkozó idő alatt nem 1912., hanem 1913. év értendő.

— A népvagyon eltékozlásának nevezhetjük, ha még ma is sok nő fehérneműkincsét tisztátalan, maró szappanok használatával megsemmisíti. Sok millió korona vész el így évenként, csupán gondatlanságból. Igen komoly feladata ez a társadalmi gondviselésnek, ezen a téren magya-

rázólag hatni és az emberiséget rossz, látszólag olcsó szappanok használatától óva inteni. 30 év óta a *Schicht* Szarvas mosószappan mondható a legjobb szappannak, amely semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz és mindemellett elérhetetlen, csodálatba ejtő mosóerővel bír. Fém tárgyak tisztításánál is sok helyett savtartalmu, maró tisztító-folyadékok használatosak, amelyeknek pillanatnyi hatása csal. Rövid időn belül foltok és tartós károk mutatkoznak, amelyek a tisztítófolyadék rontó savaira vezetendők vissza. Ami eddig diszül szolgált, örökre el van rontva. Ennek ellenében első sorban a „Solarine” olajtartalmu szer ajánlható, amely kifogástalanul tisztít, anélkül, hogy a tisztított tárgyakat valamiképp is megtámadja.

— Uri hölgyek figyelmébe ajánlom *angol és francia női divattermetet*, hol a legelegánsabb kivitelben és jutányos áron készülnek eredeti párisi modellek után *báli, estélyi és utcai ruhák, felöltők* stb. Vidékiek részére próba nélkül. Állandó nagy raktár divatkelmekből és francia ruhadiszekből. Szíves pártfogást kér *Németh* Jánosné Arad, Deák Ferenc-utca 20.

— Arad város új lakbér szabályrendelete *Kerpel* *Izsond* kapható.

— Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora” folytonéző kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tüzhelyek olcsó árért kaphatók *Póhm* *János* vaskereskedésében Szabadság tér 6571

— 60 kötet könyv havi 1 kor. 40 filléért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel* *Izso* kölcsönzőintézetében, Aradon,

— Használt tankönyvek még mindig kaphatók *Ingusz* *I.* és *fiánál* csak a Weitzer-utcában,

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok telefon 816.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókjá, mely őszi ciklusát a múlt vasárnap kezdte meg, kitűzött programjához híven folytatja ismeretterjesztő népszerű előadásait. Vasárnap délután 5 órakor a kereskedelmi iskola dísztermében *Lebovits* *Aladár* „az emberi házasságok történetét” fogja ismertetni. Az elnökség ez előadásokon, melyen belépti díj nincs, minden érdeklődőt szívesen lát.

VIDÉK.

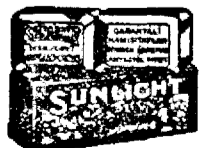
A nők gazdasági nevelése. A vallás és közoktatásügyi miniszter a nők gazdasági nevelése céljából Aradvármegye területén mint első ilyen tanerőt *Láng* *Iren* okl. gazd. szaktanítónőt az ópécskai m. kir. gazdasági népiskolához rendes gazdasági szaktanítónővé nevezte ki.

CSODÁLATOS

az üdcsége és tisztasága a

Sunlight Szappannal

mosott ruhának. Sunlight szappan mint feltétlen tiszta készítmény, kiválóan alkalmas minden mosáshoz, takarékos a nagyruhánál és utólerhetetlen finom kelmek mosásánál.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

L 88

TARKASÁGOK.

(Az aviatikus és az utazó.) A mindig vig kedélyű *Barna* bácsi mesélte a *Fehér* *Keresztben* ezt a be-mutatkozási históriát.

Budapestről jövet az egyik másodosztályú fülkében hárman helyezkedtek el. Pár percnyi néma csönd után az egyik így mutatkozik be:

— Luft aviatikus vagyok.

— Nagyon örvendek kolléga ur. Luft a nevem.

— Szintén örömmre szolgál önt megismerni, Szabad kérdeznem, biplánnal, vagy monoplánnal repül-e?

— Én többnyire minta-csomagjaimmal reptelök.

(Vadászok a tilosban.) *Hehs* *Vilmos* ismert gyógyszerész, az aradi vadásztársaságok régi tagja, mesélte ezt a jellemző históriát:

— A minap két kurticai orvvadászt fogtunk, amikor elakartak inalni a titokban lepuffantott fülesekkel. Nagyon meg voltak ijedve, amikor ráripakodtunk: „Gazemberek, most becsukhatnánk benneteket! Hogy mertek idegen vadászterületen kalandozni!”

Azután én megszántam a sápadozó magyarokat.

— Na, ha megekdítők a Szűz Mária-ra, hogy többet nem jöttek erre a tilos területre vadászni, akkor elengedünk benneteket.

A két lespuskás egymásra hunyorgott, azután határozottan kijelentette az egyik:

— Tekintetes ur, — nem tehetünk olyan igéretet.

(A boldogtalan szerelem.) Egy aradi ifju, akinek több százas az adósága, mint amennyi a hajaszála, földult arccal bolyongott a korzón. Olyan vészteljes volt a tekintete, hogy egyik ismerőse megállította:

— Magának valami nagy baja van?

— Eltalálta.

— Beszéljen fiatalember. Mi történt?

— Boldogtalan szerelmes vagyok — felelte sűrő hangon.

— Hogyan? Maga szeret egy leányt és az nem szereti magát?

— Dehogy. Én szeretem őt és ő imád engem.

— Nem értem. Hát hol itt a boldogtalan szerelem? Ugy tudom, hogy az a boldogtalanság, amikor a nő nem viszonzza a szerelmet.

— Dehogy — feleli az ifju — ez régen volt. Ujabbán azt nevezik boldogtalan szerelemnek, ha két fiatal teremtes örülten szereti egymást és a leánynak nincs hozománya.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nyarálon. Nem egészen tehetségtelen. De nincs mesemondó képessége. Még sokat kell írnia — a saját fiókjának.

Életfoszlányok. Nem vált be.

Egy előfizető. (Arad.) Az az előkelő párbaj, amelynek állítólagos szereplője egy volt huszárönkentes, nem történt meg. Önt határozottan rosszul informálták.

Pécska. A sorsjegyek nem nyertek.

H. M. M. Minden jó tárcát elfogadunk közlésre.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 857
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Kamatláb emelés. Párisról jelentik: A franciabank a kamatlábat három és fél százalékra emelte; lombardi kamatláb marad négy százaléknak.

Bécsből jelentik: Az angol kamatláb emelése következtében a német birodalmi bank már hétfőn hasonló intézkedést fog tenni.

Stockholmból jelentik: A birodalmi ban holnaptól kezdve négy és félről ötre emelte a kamatlábat.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 17

Készáru.

Amerika 1 olcsóbb. Kínálat kielégítő, vételkedv gyenge, 15 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.17	11.07-11.09
Buza 1913. áprilisi	11.97-11.98	11.91-11.92
Rozs 1912. októberi	10.33	10.34 10.30 10.31
Rozs 1913. áprilisi	0.53	10.54 10.51-10.52
Tengeri 1913. májusi	8.02-8.03	7.98-7.99
Zab 1912. októberi	11.95-11.96	11.78-11.79
Zab 1913. áprilisi	11.45-11.46	11.47-11.48

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 17. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	105 25
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	83 95
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	74 —
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	85 50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	87 —
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	205 —
Tiszszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	150 —
Osztrák járadék papírban	84 —
Osztrák járadék ezüstben	87 —
Osztrák járadék aranyban	108 50
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	84 —
1880. évi osztrák államsorsjegy	155 —
Osztrák-magyar bankrészvény	20 20
Magyar hitelbank-részvény	793 50
Osztrák hitelintézeti részvény	608 50
Osztr.-magy. államvasúti részvény	684 —
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 24
Német birodalmi márka	117.87 1/2
Londoni vista	24 17
Páris vista	95.70
10 márkás arany	28.56

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben) 1912. okt. 17. Buza 75 kilogrammos 20.70—20.80, 76 kilogrammos 21.05—21.15, 77 kilogrammos 21.15—21.25, 78 kilogrammos 21.25—21.55. Rozs (prima) 18.70—18.80, (közép) 18.20—18.30 Arpa (sérfőző) 19.70—20.20, (takarmány) 18.50—18.60, Zab (prima) 20.40—20.50, (közép) 19.70—19.90. Tengeri (magyar) 20.60—20.70, (román) 20.40—20.70. Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.10—6.20, (rózsa) 6.80—6.90.

Kőbányai sertéspiac.

— Október 17. —

Október 16. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon feltüli súlyban) 160—162 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 166—168 fillér. Közép. (páronként 240—280 kgr.) 174—176 fillérig.

Sertéselátás: 1912. évi október hó 14. napján volt készlet 31032 drb. — 1912. október hó 15-én felhajtott 391 drb. — 1912. október 15-én elszállított 247 drb. — 1912. október 16. napjára maradt készletben 31176 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1912. október hó 18-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Brezeda ur.

Bohózat 3 felvonásban Iria: Armin Friedmann. Fordította és színre alkalmazta: Holtai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Br. Lipptay	Delt Lajos	Rózsi	Novák Irén
Tilda	Fáskerty M.	Br. Brandt	Hajduska L.
Tivadar	Huszár K.	Dr. Sándor	Balazs Bálint
Mavld	H. Harmat J.	Ifj. Brezeda	Várnai J.
Herendy Tusi	Nogrady M.	Imre	Kahler K.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapadj Ma pénteken, 1912. október 18-án:

1. Mozgófénykép-ujság. Aktuális világeremények. — 2. Jancsi szerelmes egy színésznőbe. Kacagtató vígjáték. — 3. Halálbalovaglás. Izgalmas detektív dráma 3 felvonásban.

Előadások kezdete délután 1/6 órától folytatólagosan este 11 óráig.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. október 18-án

1. Kutya vadászat. Humoros. — 2. Jegestengeri utazás. Természet után. — 3. A diplomás gazember. Dr. Gar el Hama kettő. A keleti szörnyeteg újabb gaztette. 3 felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Apollo gyertya.

Az összes gyártmányok legjobbjá

6849

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága halottunk

Bleyer L. Adolfné

szül. Weisz Amália

végvátszeségén megjelentek és részvétükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, hálas köszönetet mondanunk.

Arad, 1912. október 17.

7014

A gyászoló család.

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

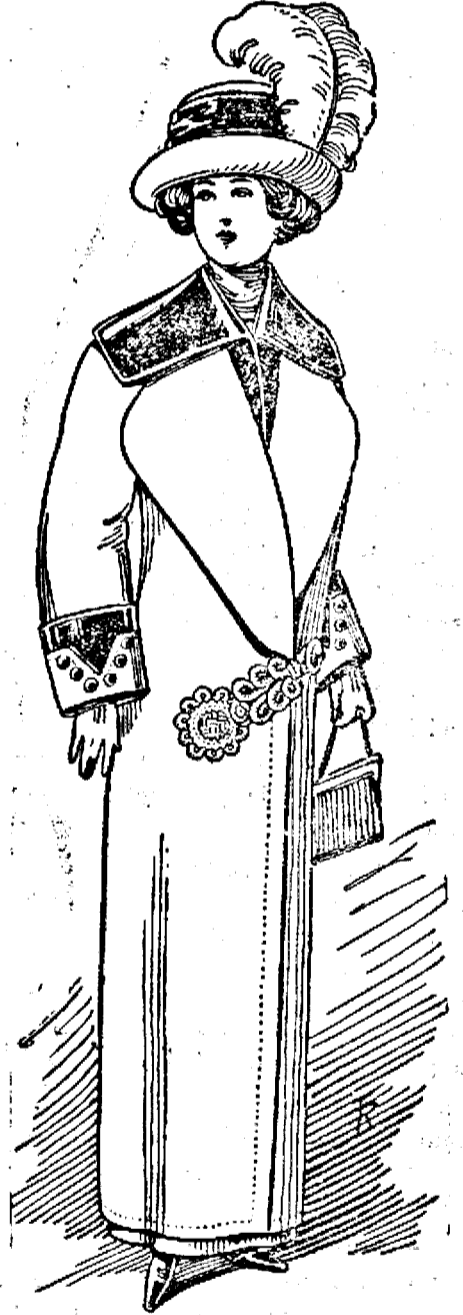
női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben

TEL: 855.

SZABOTT ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyegek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyegek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme ga niturák nagy választékban

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

6491

Nyíltér.

!! ARAD LÁTAVÁNYOSSÁGA !!

A teljesen modernül és pazar fényvel berendezett

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

szombaton,

folyó hó 19-én nyílik meg

egy hírneves budapesti cigányzenekar közreműködésével. :: :: ::

Hideg büffé! 6570 Színházi vacsora!

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női fekete vagy barna 13 K.
Antilop divat magas cipő 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy választék Gyukits kalap ... 10 K.
Női vagy férfi sevró cipő 9 K.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Apolló Színház.

Október hó 18-án.

A legújabb Detektiv nordisk sláger.

Halálba lovaglás.

Izgalmas detektiv dráma 3 felvonásban.

Előadják a kopenhá-gai kir. színház tagjai.

8711

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves **ügyes fiu** nyomdász-tanulónak **felvétetik.**

Világhírű Hazelwood amerikai **czipők**

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

2041—IV

utólérhetetlen tápszer gyermekek és betegek részére, mert tudományosan bevált elvek alapján csak gondosan válogatott nyersanyagokból készül.

6619

Korányinál

a Szabadságtéren Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

Nagy választék téli és szörme kabátokban
Óriási választék cipőkben és kalapokban.

ZÖLDY GYULA

Czeiler István volt cimfestő-művezetője

CIMFESTÉSZETI MŰTERMÉT

6470

Arad, Színház-épületből

SZABADSÁG-TÉR 17. SZ. ALÁ HELYEZTE ÁT,

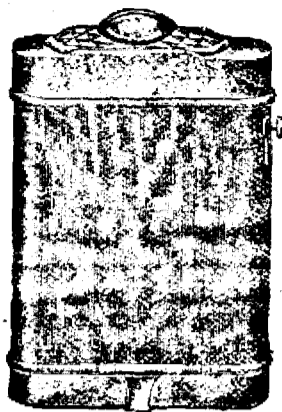
Domány-palota mellett.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
cellák.

Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
elcsón
kapkátok

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 61.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadó-
hivatalában. József főherceg-ut 22.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1912. október 1-től.

Table with 4 main sections: Arad-Tévis, Tévis-Arad, Arad-Temesvár-Józsefváros, and Temesvár-Józsefváros-Arad. Each section contains columns for stations and departure/arrival times.

Table titled 'Arad-Nagykikinda' and 'Viasza'. It lists stations and times for routes between Arad and Nagykovács.

Table titled 'Arad-Budapest'. It lists stations and times for routes between Arad and Budapest.

Table titled 'Budapest-Arad'. It lists stations and times for routes between Budapest and Arad.

Ha finom Teát, Rumot

ohajt forduljon

Vojtek és Weisz-céghez Aradon.

Teák.	Kor.	Rumok.
1 csom. fin. keverék	1.50	1/2 lit. úv. „Hungaria“
1 csom. keverék	1.00	1/2 lit. „Jamaica II.“
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.50	1 „ „ „ II. „
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.40	1/2 „ „ „ I. „
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.80	1 „ „ „ I. „
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.80	1/2 „ „ „ fortlor.
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.80	1 „ „ „ antiqu.
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.80	1 „ „ „ antiqu.
1 csom. keverék 1/2 kilo	2.80	1 „ „ „ antiqu.

Postai megrendelések naponta pontosan eszközölnének.

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a HAJÓS-RELE „ANAGALLIN” használatát által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell ANAGALLIN szóra.

Arad használati utasítással együtt 70 fill.

Legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gumit ma már csak egyedül a „NITRIL”

Legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gumit ma már csak egyedül a „NITRIL”

Forray-utca, Nádasdy-palota, I. emelet

különböző

butordarabok

Könyhaberendezés, függönyök, porcellán edények, nipppek és egy nagy új koncertgramofon, 60 lemezzel, elköltözés miatt

sürgősen eladó

Rosenbergernél

Alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszertár

Deutsch Izidor

óra- és ékszerész

Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek.

Telefon 438.

Minden anyának

meg kellene szivlelni, hogy készítsék, ugymint: rétes, gombóc, torták, kochok, pudding, felfújt, fánk, metélt, omlette, palacsinta, kifli stb. esetekben — különösen gyermekeknél, a hústeleknél vagy összetett ételknél előnyben részesítendő — hogy azok dr. Oetker sütőporával vegyítve legyenek előállítva, mert ekkor nem csak hogy táplálók, hanem könnyen emészthetők is, mi különösen ismételjük, gyermekeknél meg-szivlelendő. Készítsen tehát gyermekeinek készítsen dr. Oetker-féle sütőporral, mely mindenütt milliószor bevált receptekkel

Égésmentes, tápláló, olcsó

Vigyázzunk arra, hogy valódi dr. Oetker gyártmányt kapjunk.

THE VERA

LIHÁNMOM

legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gumit ma már csak egyedül a „NITRIL”

Arad használati utasítással együtt 70 fill.

Verszegények, kaphatók, leggyorsabb és legolcsóbbak számára

H-Gyűrű Haematogen

kiváló vértképző

„Tápláló- és erősítő anyag“

Kéretik „H-gyűrű“ védjegyet keni. Az eredmény meglep.

Főraktár Magyarország számára:

Radanovits Testvérek főhercegi udvari szállítók, Budapest, Baross-utca 5. Kapható valamennyi gyógyszerárban és gyógyszerárutárban.

Üvege **3K. 50**

6985

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN, Schwedeng 41. 6981

A tanító szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen árkedvezményt, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb meretet is küldjük.

Dus minta választék megtekintésére bármikor küldeték. 23

689-912. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa 110 mezőgazdasági munkásházak 20-as csoportokban leendő felépítése iránt 1912. évi október hó 21-én írásbeli zárt verseny tárgyalást tart ministeri jóváhagyástól feltételezetten.

1. A verseny tárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad szab. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban, 1 koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkészített vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kapható, mintán az egységesárok és végösszegek pontos beírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkásházához kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közvegi ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó 5% bánatpénze biztosítékul visszatartatik.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tenne, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja, társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendelkezéseket és utasításokat átveszi s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kiteendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A verseny tárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszünk, nem különben pótajánlatokat.

Arad, 1912. évi szeptember hó 23-án. **A gazdasági szék.**

Helyszűke és túlhalmozott raktár miatt a legszebb **SIRKŐVEKET** feltűnően jutányos árértékben beszerezni

Menráth J.
sirkőraktárában
József főherceg-ut 11. és Boros Beni-tér 6 szám alatt. 6165

**2szoba, előszoba
fürdő- és cseléd-
szoba**

Forrai-utca Nádasdi palota I. e.
november 1-re,
esetleg azonnal
elköltözés miatt,
átadó.

Értekezni lehet ugyanott. 6498

Posta-

csomag feladási és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Diamant Ferencz

villamos. világítás, telefon-osongó berendező, csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.
Telefon 595. szám.

Kisjenőn a piac közepében forgalmas helyen egy 400 □-öl kert, illetve telek házépítésre igen alkalmas a legkedvezőbb feltételek mellett sürgősen **eladó.**

Bévebbet: 7006

Morár Nikolae
Kisjenőn lakosnál.

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummicsövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű, belül gummirozott kődercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak
hozzávaló csövekkel a legolcsóbb gyári árban.

HÖNIG OTTÓ
M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 554. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a szöveg elír — vagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzéad.
Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 20 fillér. A vastagabb betűkkel kiírt szavak a kéziratban aláhúzásat jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a szerkesztőségbe érkezése után azonnal megkezdődik. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül cínzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

„Nebántavirág.”

Ne bánts a másét. „Lotus.” 2929

Női írók,

rajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein

intelligent, mit schöner Aussprache wird zu Kindern sofort aufgenommen. Adresse in der Administration.

Egy 3-4 középiskolát

végzett intelligens fiú, fogtechnikus gyakornoknak felvételt. Cim a kiadóhivatalban. 7006

Magyar kisasszonyt

keresek két kisleányom mellé. Cim a kiadóban. 7018

Zuckermann I.

Medgyesegyházai vendéglőjében, mely korcsmával van egybekötve, egy kimérő kerestetik. Feltételek a helyszínen. 6469

Egy 2 középiskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiú nyomdász tanulónak felvétetik.

Békéscsabai hengermalom
Kossuth-utca 1. szám alatt felállítandó lisztüzletébe gyakorlott elárúsítót keresek november elejére, ki óvadékkal rendelkezik. Gécs László gyógyszerész, Batthyány-utca. 6497

Szeptatós dadát

2 hetes gyermekhez keres Reisz József, Simánd. Telefon 8. 6485

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétenek az Aradi nyomdarszvénytársaság könyvkötészetében.

ALKALMAZÁST KERES.

Pénzbeszedő, 6474
raktárnoki, felügyelő, vagy ehhez hasonló állást keres, azonnali belépéssel. Fialat óvadékképes kereskedő, szives megkereséseket kérek Szferle Ágoston, Kasza-utca 2.

Intelligentes

deutsches Fräulein wünscht Stelle zu Kinder in nurguten und feinen Hause. Zuschriften erbeten unter „T. H“ an die Administration. 7004

Fiatal házaspár

házmesteri állást keres. Szives megkeresés „Állami alkalmazott” jelíge a főpostára kéretik. 7007

INGATLAN.

Eladó

Kasza-utca 28. számú ház. 7008

KIADÓ LAKÁS.

Sarkad Választó-utca 19/a.

számú házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6869

Kiadó lakás

Szent-Pál-utca 7. szám 4 szoba, nagy üvegezett folyosó, konyha és mellékhelyiségek november 1-re. Bővebbet Hegyesi Géznál, Bocskay-tér 4. 6500

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy jó zongora
olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6496

Házulajdonosoknak
nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5811

Likőraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Eladó

egy keveset használt, matt hálószoba, egy fehér vendég-, háló- és egy ebédlőberek. Megtekinthető Bleier Ignác, Szent Pál-utca 12. szám. 6489

Függőlámpa,

háztartási és baromfityesztési eszközök. jégszekrény, mindenáron eladók. Birsalma is kapható. Demeter utca 92. 7008

Jókarban levő

különféle butor jutányosan eladó. Kossuth-u. 40, földszint jobbra. 7010

KÜLÖNFÉLE.

Egy butorozott szoba

és több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek azonnal kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 7011

Klein Testvérek

villany- és vízvezeték-berendezők. Ideál motoros fafűrészelési vállalat. Hunyadi-u. 1. Telefon 707. 6376

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cim a kiadóhivatalban.

Krausz Paulin

színház-épület, telefon-szám 511. Első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárban minden jó új mű raktáron. Havi bérlet K 1'40, vagy kötetenként 10 fillér. Vidékre kedvezményes árak. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap egyenként és bérletben, házhoz szállítva, kapható. 4541

Kiadó

Dobó-utca 6. sz. alatt (a buza-piac mellett) egy magtárnak, raktárnak vagy műhelynek alkalmas nedveségmentesen épített pince. 6475

Ügyes kárpitós 1211

ajánkozik a szakmába bármily kárpitós munkák pontos és kitűnő olvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

Diamant Jerő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 8951

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi léveg porától. II-5251

Új mosóda.

Van szerencsém az Arad és vidéke tisztelt közörségét értesíteni, hogy Aradon, a Luther Márton u. 1. szám alatt fehérenmű és vegy-tisztító üzlet-t nyitottam. Főtörök-
vésem kitűnő, jó munkát előállítani Sives pártfogást kér Széles József, tisztító. 6477

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi lévegpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám

816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Thököly-tér 1. sz. 2831

LÓPOKRÓCOK

minden - minőségben
olcsón beszerezhetők

BRAUN MIKSA cégnél
ARAD, Boros Beni-tér 2. szám.
Telefon 594. 7001 Telefon 594.

Ertesítés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy több éven át a külföldön és hazánk nagyobb városaiban szerzett tapasztalataink alapján

**Aradon, Boros Béni-tér
15. szám alatt a
kályhás ipart**

önállóan gyakoroljuk. Az utóbbi 6 évben Aradon mint Szilágyi és társa cég kályhás ipari művezetője, illetve alkalmazottjai voltunk. Az 1908. évi temesvári kiállításon közreműködési oklevelet szereztünk Ezen idő alatt a t. közönség nagy részének alkalma volt szaktudásunkról meggyőződni, ezután saját érdekünkben áll oda törekedni, hogy a t. közönség elismerését minden tekintetben kiérdemeljük. — Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát jutányos árban, melynek szakszerű előállításáért kezeskedünk. Ugy szintén mindennemű javításokat gyorsan és szakszerűen végzünk. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyunk tisztelettel

**Macskássy
és Társai
kályhás mesterek,**

6453 Boros Béni-tér 15. sz., (Dengl-ház.)

Express-bénauto-vállalat

Müller Károly

tulajdonos.

Nappali telefon 126. Éjjeli telefon 391.
Mérsékelt díjszabás!

6244

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 4178

KÁVÉ

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

RUM

eredeti és saját töltésű üvegekben
csak az

ATLANTIKA

KÁVÉ ÉS TEABEHUZATALNÁL.

Arad, Andrásy-tér 20. sz. a. kapható.

Telefon 609. szám.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.